КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган

(С В Е Т)
Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛУ 1923 ШЕРА ДЕНЗ | № (4370). | ЕРА, 23 июль 1970 шу. | Мах 2 кап.

СИЙЛАХЬЧА ГIУЛАКХИЙ ШЕРАШ

Советски Iаьдат юкъаметтаиттадаь 30 шу диззар белгалдаьккхар Латве къахьегамхоша. Цу йоккхачу событега хетаяь яр Риге хиина Латве КП ЦК-ан Латвийски ССР Лаккхехьарча Советен торжественни заседани.

Гулбеннарашка геттара раьза хиина сийлахьча президиуме хержар КПСС ЦК Политбюро состав.

Iоеш КПСС Центральни Комитето, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советo Латве Коммунистически парте Центральни Комитетага, Латвийски Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиумага, Латвийски ССР Министрий Советага дахьийтача моаршала текст.

Доклад йир А. Э. Восса.

Торжественни заседание моаршал телаш къамаьлаш дир вежарашка йолча союзни республикашкара лоалахарча РСФСР областийн викалаша, пионераша, Советски Эскара тIемахоша.

ЧIоагIа деташ тIоэдаьнна а болаш тIайишар КПСС Центральни Комитета, ССР Союза Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета цIерагIа дохьийта письмо.

* * *

Эстоне Компарте Центральни Комитетен Эстонски ССР Лаккхехьарча Советен торжественни заседани хилар Таллине къахьегамхой общественни организацей викалашца дакъа а лоацаш.

Гулбеннараша чIоагIа раьза хиина сийлахьча президиуме хержар КПСС ЦК Политбюро.

Гулбеннараша раьза хиина дIаьхдаь тIоараш а детташ тIайишар КПСС ЦК-ас, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советo Эстоне КП ЦК-а, ЭССР Лаккхехьарча Совета Президиума, ЭССР Министрий Совета цIерагIа дайта моршал.

«30 шера Советски Союза вежарашка долча халкъий дезаллехьа» доклад йир А. А. Мюрисепа.

Торжественни заседание дакъа лаьцараша чIоагIа раьза хиина тIайишар КПСС ЦК-ага, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага дохьийта моаршала письмо.

КПСС ЦК-аи СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои Соцам баьб «Коартолаш, баьцадарaш, сом дукхагIа баккхара, дикагIа кийчбара, баха мах ву продуктаща Iалашбара де дезарий хьакъехьа».

Соцам тIа белгалдоаккх, колхозашкен совхозашкен коартолаш, баьцадарaш, сом баккхарен кийчбарен боарамаша бахача нахая чакхйоахача промышленностая дукхагIа эшаш йолча цу продукцеца кховчамбеш ца хилар. Коартолаш, баьцадарaш, сом боаккхага вIашагIехьдаккхара дешага дика хьажац СССР юрта боахама Министерствои моттигера юртбоахама органаши. Геттара мела лел цу продуктай производствана специализаци концентраци елга. Баьцадараращ коартолаш кхеира кховчамболаш пайда эшац хий дехкачен тIоедад йоачен лаьттаех тесса дитал фу, къаьстта а коартолий фу, кхеделга, геттара лоха ба баьцадаращ кхедарен сом кхебарен балхашта механизаци яра боарам, удобренеш кIезига еж баьцадарий культуреши коартолаши дIаювча ахашка, дIайийначa хIамашта ший ханнахьа гIулакх делга Iалашдац, къовсам эсала лоаттабу дIайийнача хIамашта хулача зулиммергашцен лазарашцен. Коартолий, баьцадарий, соми хьувкъам дукхача боахамашка хIана а лоха ба, яххача тайпара массаза а дика хилац продукце товарии качествааш. Дукхача хьале зе хул уж культураш леларах.

Мах бечеи заготовительни организацешa, хIаьта ишта плановни органаша а кIезига тергалду бахача наха дIадехараш, цIенхаштта кховчамбоацараш дукхийт соми - баьцадарий продукци кийчъяра, чакхъяхара, реализаци яра планировани еча. ЛоархIам лохбаьб контрактаце договорий а уж кховчашдара хьалхара колхозийн совхозийн оагIонгахьарча ганна, ишта заготовительни организацей оагIонгахьарча а бехктоккхама.

Дукхача республикашка, крайшка, областашка партийни советски органаша машар баьб сомзбаьцадарий продукци йоахача, йоахача моттигашка хулаш долча цIенхашттарча кховчамбоацарашна, баха ьах коартолашна, баьцадарашна, сомица Iалашбарaи гIулакх юртбоахама, заготовительни, мах беча организацей къаьсткъаьстача кулгалхоша цхьаккха бехктоккхам ца хеташ леладерца.

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои союзни республикай Компартей ЦК-ашн Министрий Советашн деккхарийла ьай коартолаш, баьцадараш, сом дукхагIа баккхарах, дикагIа кийчбарах, коартолаш, баьцадараш, сом оттаьча ханашка ерригсоюзни фонде дIачутелга Iалашдарах, баха мах цу продукташин хаддиза Iалашбарах долча дешага хьожилгацу дешах лаьца хоадаиболлаш дола гIулакхаш чакхдахеи цу гIулакха хьалхара моттигерча партийни, советски, юртбоахама заготовительни органий, мах беча организацей бехктоккхам лакхбеи безаш хилар теркал а деш.

СССР юрта боахама Министерствои союзни республикай Министрий Советаши деккхарийла и коартолий, баьцадарий, сома, комсий хьувкъам цу культурай производства хIанзара хьалхалатта технологи юкъехьахьара, массе метте сортовой фу тоссаш уж дIаерга довлара, баьцадараш дикагIа долча, керттерча дакъехий дехкача лаьттaшка дIадера, баьцадараш дIадувча лаьттaшка бизача боарам органически минерални удобренеш тоссара ларда тIа дикир лекхйергбола, уж чу дукхагIа кхувьергбола, шерассортимент шеръергIолен дикал лакхъергIолен гIулакхаш чакхдаха. Коартолаши баьцадарий культураши дIайогIара геттара дика материалаши дIаера районированни сортех дола фун кхеделга дикагIа вIашагIехьдаккхаца а хIаьта иштта специализированни колхозашкен совхозашкен коартолаш, баьцадараш, сом чакхйоаха предприятеш дегIйоаллергIолен на хьабоаккхача моттигашка йIаьхача хана дIаоттабаь ловттебелга вIашагIехьдоаккхаргдолен гIулакхаш чакхдахаиза а дергдаш.

СССР юрта боахама Министерствана тIадиллад союзни республикай Министрий Советашца цхьана мехка йоккхийча городашкен промышленни центрашкен бaха нах Iалашбара товара лаьрхIа хьалха хьадоален йIовхал дукхаезец баьцадараш а хIаьта иштта боккхий хохие а сайыарсиех а кхебергбола йоккхий базаш аьттув болашагIа йолча Iалама-климатически зонашка хьалъяра тIаерзаяь мероприятеш укх гаргарча шерашка кийчъелгеи чакхйоахилгеи.

Оттадаьд 1971 шера денз пачхьалкхено ийдеча баьцадарий (помидораш, нарсаш, хохаш шошоаш къоастабаь), хIаьта иштта бахчевой культурай, сома, комсий юкъара боарамаш, союзни республикашта декъа а декъаш, колхоза боахаиз плана тIа чIоагIлеи хилар.

Союзни республикай Министрий Советашта тIадиллад йоагIйоалеIача СССР министерствашкен ведомствашкен цхьана потребительски кооперацеc, мах беча организацешa, СССР кхачан промышленноста Министерства предприятеша заготовительни гIулакхаш леладергдола зонаш къоаста а яь, хIара зонерча колхозашкен совхозашкен коартолаши сома-баьцадарий продукцеш, массаза а, цхьан заготовитело вIелга вIашагIехьдаккхар.

Уж зонаш къоастаеча хана оттаде деза колхозаши совхозаши ядача совхозашцарен колхозашцарен торговлен общественни кхачаен йоккхийча предприятей юкъарчал доашаш дола бувзамаш, коартолаш, баьцадараш, сом болдашехьа а духхьал тикашкастоловешка, ресторанашка дIачутелга, хIаьта иштта уж продукташ колхозашен совхозашен гродашкен болхлой поселкашкен шоаш, фирмании йохкилга йа могга дегIаккхувла.

Союзни республикай Министрий Советашца дагаьйначул тIехьагIа коартолаш, баьцадараш, сом керда болаш чакхбаьккхай йоккхийча городашкен промышленни центрашкен бохкара гIулахх вIашагIехьдоаккхилга Центросоюза правленена хIаьта потребительски кооперацеи вомецеш телга а цу торговли вIашагIехьъеккхара эшаш дола кхы тайпа новкъостал делга а къахьегамхой депутатий моттигерча Советаштен тIадиллад.

Союзни республикай Министрий Советашта, СССР Минторга, СССР Минпищепрома, СССР Минсельхоза тIадиллад, банкий кредиташ а тIехьа, централизованнии централизованнии йоацачен капитальни вложеней чотах 1971—1975 шерашка баьцадараш, коартолаш, сом чулоаттабу хранилищаш, баьцадарашн соми чакхдоаха предприятеш хьалъелга Iалашдар.

ХьатIанийай потребительски кооперацеc заготовительни организацешта 1971 — 1975 шерашка кхы тIа а приемо - заготовительни пункташ, баьцадарий - коартолий хранилищаш, сома хранилищаш, берхIала - иша ювхка пункташ, юрташка приемни пункташ хьалъяра хьакъехьа союзни республикай Министрий Советашеи Центросоюзои еина предложени.

СССР Госплана тIадиллад, 1971 шера денз, укх сошам тIа юешаш йола балахош кховчашъелга Iалашдергдолча боарамe подрядни балхий планашка СССР юрта боахама Министерствана а хIаьта иштта кхыча министерствайн ведомствайн организацешта а баьцадарий - коартолий хранилищаш, сома хранилищаш, сом-баьцадараш чакхдоаха предприятеш, сома - баьцадарий материально - технически база кхьйола объекташ хьалъяра балхаш кховчашъелга оттадар.

СССР Госпланан союзни республикай Министрий Советаштен тIадожадаьд халкъа боахам дегIаккхувлара шера планий проекташка централизованнии центра...

(Чакхдолар 3-ча оагIо тIа).

ШОЛЛАГIА АХ ШУ

Укх деношка арабаьнна пятилетка тIехьарча шера хьалхарча ялх бетта халкъа боахам дегIаоалабара пачхьалкхен план кховчашъярах боле Нохч - ГIалгIай АССР статистически управлене тоам. Цхьа дешна хьалха шераш ах В. И. Ленин ваь 100 шу диззар лездарца дувзаденна республика берригача къахьегамхой цIоагIа хьинар айдена болча хьелашка чакхдаьнна хилар. Цар тIагIертта кховчашду хIара бетта заданеш тIехкховчашъе а пхе шера план хиеал хьалхи кховчашъе а аьнна шоаш дешна доши.

Республика промышленносто темпана кховчашъю планови заданеш, лакхача темпашца йода пятилетка финишага. Ах шера программа кховчаш а яь, соахк цу ханачул 8 процент дукхагIа арахийнай Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхоша тайп - тайпера промышленни продукци. 1969 шера хьалхарча ах шерачул 14 процент дукхагIа даьккхац мехкдаьтта, газ — 61 процент, машиностроенин металлообработкан продукци —14 процент, хьунен хьу чакхйоахачен промышленноста продукци — 13 процент, гIишлон материалаш 11 процент дукхагIа хьаьй. Боккхача лоархIаме да арахецача продукце технически боарам лакхбар. Керда техникен хьалха латта технологи юкъе а кхухьаш, промышленни продукце керда тайпаш арахецилга карадерзадеш дукха белхаш даьх предприятеша хьалхарча ах шера. Грозненски ремонтно - механически заводе хьаю керда буровой клапанаш, хIаьта «Красный молот» заводо арахеца йолаяьй балха давлени 700 атмосфер йола фонтанни арматура, дукха кхыйола керда продукци арахец республика промышленни предприятеша тIехьарча хана. ХIаьта дикагIйола изделеш арахенаш хилча уж хьаяра методаш а хила ма сэй керде а дикагIа а. Цу тайппара хIалха латта техникеи прогрессивни технологии юкъейоалаир производство вIашагIехьйоаккхилеи цуина довладелгеи тоадар. В. И. Ленин ваь 100 шу диззара сийна шерра социалистическа яхь йсаржаир бахьан долаш укх шера хьалхарча ялх бетта 9,4 процент лакхъеннай къахьегама овсарле республика предприятешка. Еррига а хIана яи аьнна цун чотах я хьалхарча ах шера тIаккхийтe продукци.

Деррига экономически хьо кхамаш вIаша дувзадена да. Производства боарами къахьегама овсарлен лакхъяларна лохденнад продукцега дIададар. Дукхача предприятеша из хьаярга дIададар планах лаьрхIачул а совгIа лохдар бахьан долаш хиина экономи миллионаш сомаш я. ТIехкховчашъяьй республика промышленносто 1970 шера хьалхарча ялх бетта пайда балара план, соахк цу ханачул 11 процент дукхагIа пайда а луш. Цо хьахьокх экономически реформе эффективни хилар. КПСС Центральни Комитета декабрьски (1969 ш) Пленумо а «Производства резерваех пайда эцилга тоадарахи халкъа боахаме экономе режим чIоагIъярахи» долча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК письмо тIа а белгалдаьккхача тайпара пачхьалкхен предприяте, хIара къахьегамхочун хьаштеш цу реформа вIаши гарта оаш хилар хьагойт ах шера итогаша.

Пленума решенешеи письмоси хьагойт промышленноста болхдошка производство дIаяло дегIайоалара наькъаши методаши. Наьха низ, хьинар, творчески инициатива карара пятилетка чакхьдаккхаран керда яр тоамца дIейолаяраи тIадерзаделга. Цу дешъе хоадам беш йола юкъ я шоллагIа ах шу. хIана аьлча тIехьарча ялх бетта заданеш кховчашъярах тайша я укх бIаргчача шера итогаш, долче еррига пятилетка кховчашъе.

Республике промышленносто бIаргча хьанайача болх во баь беде а цхьайолча предприятей балхаца дукха кховчамбоацараш да. Къаьстта лертIа долнаш да 17 предприяте нюаь бетта производственни заданеш кховчаш ца яр. Из бахьан долаш 1,3 миллион сома мехa продукци ДаьхенагIа дIа ца луш тIайисар республикана. Продукцеи реализаци яра план кховчаш ца еш а 13 предприяте я республике. Пайда бара, къахьегама овсарле лакхъяра, керда техника юкъейоаллара планаш кховчаш ца еш йисай республика цхьайола предприятеш. Дувца деза диъ-хьогI цу предприятей кулгалхой а коллективаш а керттера декхар хIана сихха из гIалат тоаделга, шу доладелча денз шоашта тIадиса Даьхен декхар дIатоаккхелга да аьнна.

Даьчох кховчамхинна Iе йиш яц шоай планаш хьалхарча ялх бетта кховчаши тIехкховчаши яь предприятеш а. Цар декхар да шоллагIча ах шера кхы а дикагIа къахьегар, шоай толамаш алсамдахар. Цу дакъе тьоцкам телаш дукха предприятеш я республике. Цар леррагIа яла еза кхыча предприятей коллективаш е, шу чакхдалалца дIаяхьа еза ленински къахьегама вахта.

Массанахьа а кхы а шерагIа доаржале деза шоллагIча ах шеро укх бIаьсти дIадоладаь пайда ца эшаш йола резерваш гучаяхара долладенна общественни хьажар, цIоагIбе беза къахьегама овсарле лакхъяра тIехьара къовсам, массогIа дукхагIа наз оа беза цу гIулакхашта юкъе. Кховчашъкре дукха ха а ахча а ца эшаш йола предложенеш сиххь производствана юкъе яхьа еза. Общественни хьажаре дакъа лоацаш барий республика промышленноста берригача болхлой низ, ьаькъал керда мощностяш сихагIа карадерзаяра, къахьегама овсарле лакхъяра тIадерзаде деза. Цо торо хулийтаргья производства тешаш дикна лакхъе 1970 шера план кховчашъе, хьагIадоагIа шу дика дIадоладе.

КПСС ЦК июльски Пленумо белгалдаьккхача тайпара берригача халкъа декхар да юрта боахам дегIабоалабар. Цудухьа юрта боахама эша хIамаш еча предприятей санна ерригача заводий, фабрикай декхар да колхозийн совхозийн заказаш тIехьа ца тегташ кховчашдар. царна де йиш йола шефски новкъостал дар.

ШоллагIча ах шера хьалхара бутт чакхболаш латт. Нохч-ГIалгIайчен промышленносте долаш да цу юкъа лакха овсарле йолаш болх бара эша хьалаш. ХIана деррига а нахах, цар хьинарах, инициативах, боахама доал де харах, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша беча организаторски кхетамен балхах тайша да. Беррига низ тIебахийта беза юбилейни шу дика чакхдаккхарах керда шу дика дIадоладарах.

КПСС XXIV съезда накъадолхаш

Дика къахьег Шаьла района «Прогресс» совхоза гурахь хийна ялат чуэшаш воаллача комбайнера Хасханов Валис. Норма 17 гектар йолча хIара дийноаь 30 гектара тIара ялат чуэш цо.

СУРТА ТIА: ялат чуэпаш ба (вьрдехьара аьттехьа): комбайнер В. Хасханова штурвальни Х. Усумови.

Д. Васильева сурт.

ХIАРА САХЬАТА КХОМБЕ

МалгIабика района «Кавказ» колхозе укх шера 2784 гектара тIа кIан 928 гектара тIа мукхи кхебаьбар.

Цу дерригача кхай тIара ялат чуэшаш вурийтте комбайн хиннай. Шийтта дийнахь болх бе мара бийзабац цар цига. Иштта сиха ялат чуйица даккхар бахьан боахаме кховчамболаш говза комбайнераш хилари колхозе йоагIаш йола цар йоакхо ярк да.

Ялат чуэца долалаьча хьалхарча итт дийнахь шоай нормаш тIехкховчашъяраштa алапена 60 процент ахча тIатехад. Цул совгIа хIара ди чакадаьча итогаш еш нормаш 150 процент кховчашъяраште 5 сом премии еий, хIаьта ши норма яьраште — 7 сом. Цу тайпара ахчан премешн алапел совгIа ахчен ийдаьа кхашка болх баьча кхыча наха а.

Цу дерригие чIоагIа хьинар айдаьдар механизаторий. Колхоза дикагIча комбайнераша шоай норма дешa тIехкховчашъяьй.

Иштта дика ка йоалаш къахьегарца шийтта дийнахь 2784 гектара тIара кIан 928 гектара тIара мукхи чуйица баьккхар колхоза кхаш леладерацца. Ялат дохкара план а тIехкховчашъяьй боахамо. Планал 25 процент дукхагIа дехкад из.

Из болх сиха чакхбаккхар дика да, цхьабакъда чуийача хьувкъамах дош ца аьлча дарглац. Из планах лаьрхIачул дохагIа хиннай. ХIара гектара тIара йиъ центнер кIан цхьа центнер мукхи кIезигагIа аьрдаб колхозхоша. Ца бахьан долаш ши эзар тонн эшаш хилар колхоза кхашка кхебаьь хьувкъам.

Сенна дувзаденна да иштта во укх шера боахама ялаташ хьувкъара бахьан? Шоай лаьтташ дика дац ала йиш йолаш бац колхоза кулгалхой, специалисташ. Йокъал латтар да, — йоах цар.— хьувкъам лохбалара бахьен. ТIахька хий дехкача лаьтташка чуйица беркат мишта? Укх шера 904 гектара тIа кIа кхедавд боахаме цу лаьтташка. Планах хIара гектара гIара цигара цар чуэца дезар 29 центнер ялат, хIаьта чуйицар хий ца дехкача лаьтташка кхедаьчул кIезигагIа долаш а ннйсденна дукхача участкашка. Укх тайпара эргаш ба хий дехкача участкашка кхебаь хьувкъам: цхьаьашанахьа 17 центнер аьрдад ялат, хIаьта цул кIезигагIа долаш а ннйсденна. Полаш а боахаме хIара гектара тIара 32 центнер кIа аьрда участкаш а. Уж дукха яц, хIаьта цига ялат дика хьувкъар бахьан кховчамболаш хий дехкаш хиннолга да.

Лаьттан вIала хий дехкара сеть хьалхий боахаме. Цхьабакъда соахк денз цул болх вIашагIехьбаккха ца могаш хьувз боахама кулгалхой, специалисташ. Турбаша хий чакхдувлийт. Сеть хьалтIе тIяшлошьераш (колхозо актах царгара хьийшай ца) хIаьз бехке бе гIортарах пайда хургбац.

«Ингушский» совхозе колхозерчуа шохха дукхагIа долча лаьтта кхедаьа гурахь дуа ялаташ. Кхедаьча ялатига хьежна шоаза тIех я боахаме ялат чуэца комбайнаш а — тхьаь вахайтта. Ткъаь цхьоалагIа ди доладеннадар уж кхай тIа ялат арда уттача хана денз. Цу юкъах 4187 гектара тIара ялат аьрдад цар. Из кIезига да. Довкъашка дадача лаьтташка кхедаь ялат чуэцаш чIоагIа дукха ха а йоа, яхаш, боахама специалисташ бехказа бувла гIерте а. Иштта 14 июле денз пхе дийнахь 27 комбайнеро баьча балхага хьежача гучадьлар царех хийсне мара шоай нормаш кховчаш ца еьлга. Бахьан дукхагIа бола комбайнераш опыт йоацаш а юххьзина из болх бе утта а хилар да. Комбайнераш ца тоъарие тракторaш тIара. автомашинаш тIара цхьабола нах хьа а баьха комбайнаш тIа хьожабе бийзар. Из хIара шера хулаш да укх боахаме.

ХIанзалца боахаме ялат чуйицача хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 11 центнерега дIакхочаш кIан мукхи мара аьрдадац. Ялат дикагIа хьийкъа кхаш да хIанз чуэца дисараш. Из иштта дале а 14 центнерал тIех хургдац гектара тIара чуэца ялат.

ШоллагIа юв культураш дIайийна боалаш латт боахаме. Эзар гектар план йолча 892 гектара тIа дIайийнай уж. Ши ди хьалха ялат чуйиачча участке йоахкар ча йистошка хьагулду агрегаташ. 30 трактор, цу дакъе кхычахьара хьатIаена ворхI йолаш. лаьтта оахаш яр. Из деррига дика да, цхьабакъда уйла тIаяхийта вIашагIехьбаккха беза хIара участке йолча техника болх. Къахьегама овсарле хила еззача тайпара лекха яц цар.

С. МАНСИГОВ.

ПРОТОКОЛА КУЛГАШ ЯЗДАЬД

20 июле Кремле кулгаш яздаьд 1948 шера 6 апреле даь хиннача доттагIала, цхьана гIулакхаш леладара, вIаши новкъостал дара хьакъехьарча Договора ха кхы а 20 шу йIаьхьен СССР-аи Финляндски Республикаи юкъе оттадаьча протокола.

Протокола кулгаш яздаьд СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра А. А. Громыкоси Финлянде кхыча мехкашцарча гIулакхий министра В. Лескиненеи.

Протокола кулгаш яздеча бaр советски оагIонгахьара — новкъостий Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, Б. Н. Пономарев, кхыбараш.

Фински оагIонгахьара цига бар Финляндски Республика Президент Урхо Калева Кекконен, Финлянде социальни Iалашии министр А. Л. Тиексо, финансай министр К. О. Таллгрен, кхыбола официальни нах.

(ТАСС).

1948 шера 6 апреле даьча доттагIала, цхьана гIулакхаш леладара, вIаши новкъостал дара хьакъехьарча Договора ха дIахо йIаьхьяра Советски Социалистически Республикай Союзаи Финляндски Республикаи юкъе оттадаь

ПРОТОКОЛ

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхехьарча Совета Президиумои Финляндски Республика Президенти,

шиина а мехкa юкъера доттагIала, дикача лоалахой, вIаши тешай хилара гIулакхаш дIахо а деттIаккхувлеи чIоагIлеи дег тIара лоаш хилара гIозбаьа я болаш.

Кулгаш язде лаьрхIад 1948 шера 6 апреле Советски Социалистически Республикай Союзаи Финляндски Республикаи юкъерча доттагIала, цхьана гIулакхаш леладара, вIаши новкъостал дара хьакъехьарча Договора ха дIахо йIаьхьярах долча укх протокола, хIаьта цу гIулакха шоай уполномоченнеш а хьожабаьб:

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхехьарча Совета Президиумо — СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко,

Финляндски Республика Президента — Финлянде кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Вяйне Лескинен. ПоагIIаш йолча формехьеи йиззача порядкагIеи йолаш коваьча шоай полномочешта дIа-юха дагабьннача тIехьагIа цар барт вIашагIехьбаьккхаб укх хьакъехьа:

СТАТЬЯ I.

1948 шера 6 апреле Советски Социалистически Республикай Союзаи Финляндски Республикаи юкъе даь хиина доттагIала, цхьана гIулакхаш леладара, вIаши новкъостал дара хьакъехьарча Договор ер протокол чIоагIIдаьчул тIехьагIа денз дIа кхы а тхьаь шера низ болаш хургда.

Нагахь санна ваIад еш йолча сийлахьча оагIонех цхьаине из ха чакхъяла шу эшаш договор юха ца доаккхе, из низ болаш хургда дIахорча пхе шера а иштта массаза а, ваIад еш йолча сийлахьча оагIонех цхьаине карара пятилетка чакхъяла шу эшаш договор юхадаккха безам болаш ше хиларах йоазонца хоам ца бой.

СТАТЬЯ 2.

Ер протокол ратификаци е езаш я г. Хельсинке тар ма лу хьалхагIа ратификационни грамоташ дIа-юха яйцача дийнахь денз чIоагIIургдолаш я да.

Из бакъдеш уполномоченнеша укх протокола кулгаш а яздаьд, цу тIа шоай печаташ а тоIаьй.

1970 шера 20 июле г. Москве, шин экземплярагIа оттадаьд, хIарадар эрсийн финскии меттала а долаш цхьабакъда шаккхе текст цхьатарра низ болаш я.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо уполномоченни варах
А. ГРОМЫКО.

Финляндски Республика Президента уполномоченни варах
В. ЛЕСКИНЕН.

ЯЛАТ ДАЬХЕННА

Нохч - ГIалгIай республикан къахьегамхой КПСС XXIV съезда веранча толамашка накъабахара тIаттеIIа кийчо еш ба. Лоаммача хана деррига гурахь дийна ялат чуэцарам пачхьалкхенга из дохкара план кховчашъярах шоай низ тIабахийтаб цар хIанз. Республика дукхача колхозашкаден совхозашкарен хIара цена хоамаш ух гурахь дIадийна ялат чуэцарах. Шоай болх чакх а баьккха дIайаьхай комбайнаш кхашкара Шаьла, Наурски, Надтеречни, Гудермесски районашка.

Республике гIолла 20 июле 151,2 эзар гектара тIара гурахьи бIаьстийн дийна хиина ялаташ чуйица боахамашка. Из да деррига чуэца дезаш хиннача ялатех 67 процент. Дукха ялат дисадац чуэца дезаш Грозненски МалгIабикен районашкарча боахамашка а.

ХIара гектара тIара республике гIолла чуэца хьувкъам юкъера лаьрхIача 20 центнер ба, хIаьта Урус - Мартана районе — 24,4, Сунженски районе — 23,6 центнер чуйииаб.

Республика ялат хьаяьача пункташа из пачхьалкхенга дохкара чотах 87,5 эзар тонн дIаккхьчиа хIанзале. Кховчашъяьй пачхьалкхенга ялат дохкара план Наурски, Надтеречни, Ведана, Нажай - Юртарча боахамаша.

КПСС ЦК июльски Пленума соцамаша дехаш гIозадаьа, деррига ялат воа а ца хеш чуэцара, хIаьта тIайиша декхараш толамца кховчашдара низ кхо ца беш къахьегаш ба республика къахьегамхой.

ПОЛИТИЧЕСКИ БОЛХ—НАХ БАХХАЧА

Грозне Октябрьски района юкъ хьаьнцарча партийнии комсомольски организацешa лакхбаь нахa шоаш бахача коммунистически кхетам балара болх.

Идеологически болх шинагlа ба ра къахьехьара дешаш дуккагlа дувца даьннад райкома пленумашка, партийно - боахама активашка, КПСС РК бюро заседанешка, коммунистий собранешка.

Къахьегамхошта юкъе беча политически балха дешаш хал-хаппахьа дувц партийни организацешка. Из болх беш парте райкомо балха юкъеоз района интеллигенцех бола нах. Пропагандисташ, агитатораш, лектораш, политинформатораш ба юкъерча дешаре школай хьехархой, лораш, инженераш, техникаш, Іилма - тохкамеи проектно - конструкторски институтий сотрудникаш, предприятейи организацейи кулгалхой.

Районни партийни организацес массаза я кертера теркам тlаболхийтац да наха шоаш баххача политически кхетам балара доц, дикка дуккагlа пайда нйбу районе бахача наха юкъе беча балха тайп-тайпарча методехи формаехи. Къаьстта аьлча, къахьегамхошца вlашагlккхет кварталашкеи итт цlенах латтача участкашкеи. Уж ба района хьалхле лелаю болхлой. Масала, КПСС райкоме, райисполкома, суда, прокуратура, МВД бехктохкаме болхлой хилар 29 участка клубе, Н. К. Крупскаяйи С. М. Кировеи цlерагlча дворецашка, № № 15, 39, 50, 57 школашка къахьегамхошца вlашагlккхийтта. Цига дийцар политически кхетам балара, бахача наха бытовой, культурни, медицински гlулакх дара, ды лелаберешца, туменлашца, общественни порядок телхаерашца къовсам чlоагlбара районе деш дола зуламаш дlадьхара дешаш, кхыдараш.

Иштта ера мероприятеша практике шоаш дика хилар хьахьекхад, хlана аьлча, цар юкъьесэ дукха нах, йиш хулийт эгара дувцаша дартдоаца дешаш дувца. Къахьегамхоша шоашта дагалаттараш дувц района кулгалхошка, къовсташ дукхадар, вlаши дагабувл. Цу тайпара кулгалхошта дика хьа хьоу, дош къахьегамхой хьашташ, уж кхоачашдара ниисагlа бола решенеш е йиш хулийт.

Цул совгlа районе ю граждански сходаш. Дика вlашагlехьаьнха йир уж Новые Алды яхача поселке, Мичурина цlерагlча поселке, № 53 болча юкъерча школа микрорайоне. Цу сходашка къахье-

Партийни вахар

гвизоша, интеллигенцех болча наха, бехктохкаме болча болхлошш къамеьлаш ду дlахкхача замах юкедасеча воча гlулакхашта духьалара къовсам чlоагlагlа лоаттабе безаш хиларах лаьца, де дезаза йола предложенеш уттаю.

Мичурина цlерагlча поселке хиннача сходе гражданаша хьада доле гlулакхаш тlа а нйца, къаьвача замах воча юкедасарашца лоаттабу къовсам лакхабара Новые Алды ала поселок тlахьезан хлайнарал дир. Цар аьлар Іездала организацешa цхьена къовсам лоаттабергба шоаш вай заман новкъарле ера деррнгача гlулакхашца.

Хаьнъа сходаш дукха доле дешеш къовсталара хьалхле лелие болхлошта - вайдане хилар, хlьета къахьегамхоштен кулгалхоштен юкъера бувзам чlоагlбара дика хилар хьахьекхад практике. Цар йиш хулийт дукха доле политически боахамен дешаш юкъарчал довццаш бахача нахаца ихьена, уж шоаш бахача къовстада.

Иштта боккха лоархlам болаш да улицашка ду цlейш а. Дака чакхаьлар уж Левандовске, Арзиниццева, Павла Мусорова, Харьковская улицашка, 30-чеи 55-чеи участкашка. Иштта йола мероприятеш боккъонца кийч е ю, торжественни хьале- дика дlачlкх а йоах. Ульянова, Левандовске, Ханпаша Нурадилова цlерагlа болча улицашкара цlейш чакхдаьлар «Ленински малхо дlоахдаьэ» яхача темах.

Октябрьски райисполкома болхлоша № 7 болча депутатски Советаца, Краеведчески музейца, № 4 библиотекаца цхьана дага а баьнна, дика чакхдаьккхар 1970 шера 30 мае Нурадилов Ханпаший цlерагlча улицагlа № № 96 — 100 болча цlенех микрорайоне «Харжархочуи цlей» лезделга. Лаьрхlа кийчдаьлар из гlулах, хьалхе шерр хlа а ккийнаьэ. Из кийчдеча дакъа доацаш хилар дуккха нах: райсовета депутаташ, агитатораш, политинформатораш, райисполкома болхлой, библиотекараш, кварталашш. Къахьегамхошти юкъе организаторски политически болх бир цар.

Лекцешки пропаганда санна, нах баххача моттиге еш болча массово - политически мероприятешкерттера моттиг лоацаш хьалха ленински тематика, парте XXIII-ча съезда цул тlехьара хиннача Пленумий решенеш къахьегамхошта шеро дlаховзийта. Цуна хьалхе бахха теркам тlехьекхийт Іилма а атеистически пропаганда ира, педагогика, медицина дешаех лекцеш еш.

Иштта беча балхо новкъостал ду района къахьегамхой политически кхетам лакхбара, къахьегама хьинар айдара, уж производственни культурно - бытовой декхараш кхоачашдара оарцагlбахара.

Бакъда ну нах бахача беча политически балха юкъе кхоачамбоацараш а да. Уж хьахнинад балха ший тайпара долча специфически хоалашш кувзадена.

Уж а кхийола а башхалонаш теркал а еш, нах баххача беш болча политическо - болх кхдеша терко ю райкомо хьалхле лелеш бола болхлой кварталашка, граждании сходашка, улицой дезачу денойшка, хаттар дарея жоп лаларея сайренашка ахара, уж гlулакхаш дуккагlа дара, цlерагlа юкъедоаладара.

Т. ЗИНОВЬЕВ,
КПСС Октябрьски района пропаганди агитаци отдела заведующи.

Рузкъан кхомбар

Коммунистически парте оттадаь деша да юкъамаьна а къахьегама ресурсех бакъе пайда а эцаш производствена эффективность лакхъяр. Чlогlа лоархlаме да производство чура хоронаш гучадаьхаш уж производствеи кийчдалар, рузкъан кхомбар, из ... дер.

Вай мохк материально а духовно а бlаьхий ба. Цхьабакъда, рузкъан кхомбар — из къахьегама хьурмат дар да, металл доаккхаш, материалаш хьеш, кхыдола рузкъа хьадеш дlабахача къахьегама сийдар да. Цудухьа рузкъан кхомбара, из лоралара лоаттабу къовсам хьалхарча моттиге латташ хила беза предприяте.

Парте XXIII-ча съездеи цул тlаьхьагlа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш кхоачаш а еш, материальни ресурсех пайда эцеча цхьалола толамаш даьхад «Красный молот» завода коллективо. Укх 1970 шера хьалхара ах шера 300 тоннаь ерг металл, 546 эзар киловатт - сахьат электроэнерги, 1314 тонн довгор, итташ эзараш сомаш мах бола кхыйола материалаш кхояьй. Хlаьта пятилетка йолаеннача хана дени кходаь рузкъа тоъаргдар завода цхьан беттан ах беттан болх бе, 4500 эзар сома маьха продукци арахеца.

Рузкъан кхомбеча доккха новкъостал деш хьабоагlа завода рационализатораш. Укх шера 400 совгlа предложени еннай цар рузкъан кхомбара тlеераьнь. Царех 210 хlанзе а производствена юкъеяхийтай. Из дарах 39,7 тонн металл, 4000 кубометр газ, 22640 кубометр кислород, 646 тонн Іи, 50 эзар сом мах бола кхыйола материалаш кхояьй.

«Красный молот» завода производствене ... дола ... я. Бакъда, дарех кlаьнга пайда эцаш бу из. Масала, заводо дукха металл дlадохийт мехкдаьтта оборудовании аппаратурен хьаьрга. Уж хlамаш хьаеш дlадохийтача металлах дукха металл дlахъест цул баьхан да технологи дика не хилар. Нагаьь санна технологи эргаьнкха тоайора, оборудовании аппаратурен хьаеча кlезигагlа металл дlакъастаргдар, тlаккха кхытlа а 250 — 280 сома маьха продукции хьае йиш хургьяр. Из дара моделех майоагlара нийса, котельни способах, штампойкайи сварни конструкцейи методах кийчъе ела уж хlамаш.

Практика хьахьекхад цхьа тонн хилаш йола кагий деталаш цу методах кийчъеш хилча кузнечнии заготовкий прешкей методах уж кийчъечул 2 тонн металли 700 сахьат хан ... йиш хилар. Мукъачо ... метта ... кийчъеро 10—12 процент металл кхоле ... йит, ... сварни конструкцеш еча 2—3-за дуккагlа.

Дlайолийташ болча материалаш кхомбара боккха лоархlам болаш а арахеца продукци дика хьа... Производства, конструкции технологи эргаяьккха тоайра чоте арахецаш йола продукци дикагlа хиларгlа, дукагlа эргагlайлаю ... дола ... Иштта балха юкъейоаллаьй айп доацаш продукци арахецара йола Саратовски завода система а.

Хlаьта а оборудовании кийчъеча дукха металл довду заготовкаши механически обработкан во яр баьхан долаш. Духхьала укх шера 6 беттa совлен дlадаха металл 74 эзар сома маьха хилар е планех лаьрхlачул 32 эзар сом дуккагlа. Цу хана чухь заводега оборудовани тоаяра 6 реклавешш кхайкадай, уж кхоачашбоацараш дlадахарга массехк эзар сом дlа а доахийташ. Цунах я гуш да продукция дика кийчъяр рузкъан кхомбар доле.

Материалий кхомбара нийса лоархlам болаш да къахьегама кхомбар. Къахьегама кхомбеча боккха лоархlам болаш да къахьегама бесарле лакхъяра, болх беш бола нах кlезигбара деш доа да гlулакхаш.

«Красный молот» завода хlанзе а болх бе йолаялийтай 11 поточно - механизировании линин, уж баьйн долеш 12000 сом рузкъан кхомбаьб.

Дукха хlама да де лоаш гlодеча болхлой къахьегама механизаци еча. Заводе 100 болхлочох гlо деши подсобник 52—54 болхлош. Уж кlезигбара эгара дикагlа бола никъ — из болхлоша мукъ тlаботтеаш тlера Іобоаккхаш ду балхаш механизмашца дар да. Масала, цхьа тонн емкость йолча автопогрузчика 6—8 болхлочо беш бола болх бу, хlаьта 3 тонн йолчо 10 болхочо дерг ду. Иштта вайдане да боагlаш а мукь пие ... дика бахеча дlаккачийтар.

«Красный молот» завода балха дукха ха дlайоди производственни къахьегамен дисциплина тохаеш хиларца дувзадена. Укх шера хьалхарча ах шера совхьу хана хинначул дуккагlа балха ха яйнай. Из бахьан долаш хьакила йиш йола 150 эзар сома маьха валови продукци, къахьегама оесарле 1,5 процент лакх ца лургйира. Цу тайпара, рузкъан кхомбар санна лоархlаме да балха ха кхоар а.

«Производства резервах дикагlа пайда эзарахи хилкъа боахаме рузкъан дуккагlа кхомбаралва доле КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дийцачул тlехьагlа «Красный молот» заводе юкъейоалаьй 300 совгlа предложени. Цара 200 ... сома пайда е бергболаш.

К. ГОЙДИЙ,
«Красный молот» завода кертера экономист.

КАГИРХОШТА— ТlЕМА-ПАТРИОТИЧЕСКИ КХЕТАМ

Укх тlаххьарча хана дика терко ю вай республика дукхагlа предприятей, боахамий, учреждений комсомольски организацеша кхуш йоагlача тlехьенна тlема-патриотически кхетам балара, уж унахцlена хьалкхебара. Цу дакъе дукха хагагlдьннад Сунженски района физкультурни-спортен комитета, ДОСААФ комитета, района комсомольски организацеиа. Укх массехк шера республике чакхдувлача кагирхой спортивни оборонно - массови балха хьажарашка хотъювлаш хьайоагlа район.

Дукха ха йоацаш районе чакхдьнкача спортивни оборонно-массови балха хьажаре дакъа лаьцар 3800 дlамигача саго йоlой. Кагирхой денали тlема гоззали хьахьонхаш, цар хьиняра дакъа лоацаш чакхдьььр из. Хьажара кулгалдеш хилар «Къонахчала» штаб. Йхайтта сагах латтир из. Цуна юкъебоагlар отставке вола подполковник А. А. Татаринцев, запаса майор В. С. Василенко, спортех ВЛКСМ райкомен болхлой. Хьажара дика кийчо йьяр штабо. Пайь заседани хиний цар, организационни методически дешашта хетаьь хьажара положенеш дlайовзийташ Іилман - практически конференци яьй. Хlаьта кагирхой деналга, цар спортивни кийчонга хьожаш Жlайрахье чlожа гlолла поход яьй, иштта кхыйола мероприятеш чакхъяхай. Вешта аьлча, деррнгача Іай цу хьажара кийчо еш хиннаб районе. Цудухьа республика хьажаре хьалхара моттиг а яьккхай.

Кагирхошта юкъе беча оборонно-массови балха духхьала хьажараш чакхдахарех кхоачам ба Іаш района комсомольски организацин. Цу доша хетаьь Іилманпрактически конференци кул укхаза, тlема сийлен моттигашка гlолла походаш ю, вай республике моттел куй доазол арахье а, хlаьта кагирхошта юкъе спортивни оборонно - массови балхаш чакхдоахача организацешта эша новкъостал ду. Иштта дика новкъостал даьд ВЛКСМ райкомо Серноводски, Ассиновски, Нестеровски, Орджоникидзевски, Троицки, Карабулакски юкъхьаьнцарча комсомольски организацешта.

Районе традици а хина дlаьттад вай махка лоархlаме событеш эсеча дийнахь спортивни кроссаш, спартакиадаш чакхйолхилга. Иштта Сунженски районе аьлча Советски Союза Турпала, В. Виноградова приз яккхара райони кросс хилар дукха ха йоацаш. Из приз яьккхар Серноводски № 2 болча юкъерча школа дешархоша.

Дика терко ю районе Советски Эскаре гlулакхе баха ха йола кагирхой кийчбара. Укх шера 700 саго ГЗР значокаш нормативаш дlаеннай, дъ, судьяш - общественникаш кийчбаьб. Цу гlулакха къаьстта белгалъе йоагlа XIX партсъезда цlерагlча колхоза комсомольски организаци. Районе массанел хьалхагlа кхоачашйир цу боахама кагирхоша Даьхе лорае кийча хилара тешал ду нормативаш. Кагирхошта тlема - патриотически кхетам балара балха юкхьаьнцарча комсомольски организацешa дика новкъостал ду парткомо (парткома секретарь В. Ф. Келенко). Хlаьре бригаде «Бlухой кемьъеш» яха тlема сийлен стендаш кийчьяй ВЛКСМ комитето. Массане а автомашинаш, трактораш лелакхара, топаш кхувсара ейгача атлетика нормативаш дlаеннай. Дукха ха йоацаш йоаш бувбаьча материала тlа «Мичад шо однополчанаш?» яха сайре яьй кагирхоша. Цига шоай райоцера Даьймехка тlем тlа дакъа лоацаш мел хиннараш хьайхар цар, ветераний письмош дийшар, граждански тlем тlа байнача турпалий памятникашта юкхе зизаш дехкар.

Иштта дика вlашгlехьабьиххаб кагирхошта тlема - патриотически кхетам балара болх Серноводски профессионально - технически училище, Орджоникидзевская яхача станица школашка. Йоккха материал кийчъяй цар Мадагlаьнна. Моздоке лаьттача тlемаех. Каст- каста вlашагlккхет дешархой граждански Даьймехкен тlемай ветеранашка. Уж болча хиннаб тlемен къахьегамен ветеранаш Катасонов, Бородацкий, Ковалев, «Тирка тlара але» яхача книжка автор Джатиев. Кагирхошта тlема - патриотически кхетам дуча дика новкъостал ду Советски Эскарахи цуй тlеми наьхъехи лаьца цара каст-каста хьоякана кинофильмаш. Дика толамаш доах дешархоша шофера, механизатора говзалаш карадзаеча а. 500 саго механизатора професси караерзаяьй укх шера. 80 саго шофера курсаш чьяр автомотоклубе.

Кагирхошта тlема - патриотически кхетам балара болх вlашгlехьабахара дешай дика терко ю ДОСААФ Комитетон райвоенкоматон. Цар каст-каста инструктажаш ю кагирхоша болх беча хьехархоша, — методисташа, спортсменашка, хlаьта тlема дешара гойтара пособешца новкъостал ду. Кагирхошта тlема-патриотически кхетам балара балха юстара латтац КПСС райком а. Цудухьа из болх дика а лет районе.

С. ВЕРДОВ.

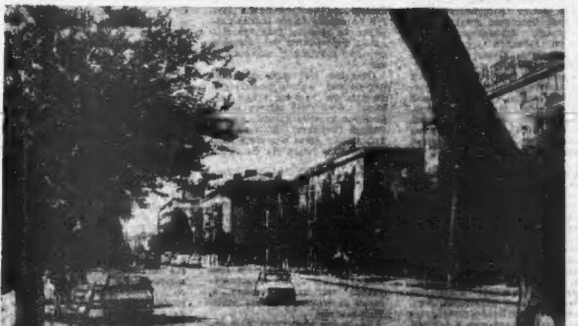

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Вайуре Верешина цlерагlа проспект.
Н. Игнатьева сурт.
ТАСС фотохроника.

СИБАРЕГlЕН МЕХКДАЬТТА

Сибарегlа мехкдаьтта гучадаьккхарех 20-ча бlаьшерене хинна дагадоаца хlама да аьннад дувцаш. Хlиньхе а мехкдаьтта доалла 22-гlа моттиг хьайийлай лоалахарча Томски областе. Мехкдаьттен гази цу цхьан хана дlахо лохаш хиннад Малдбузен Сибарегlарча цхьаькка йоккхача районе — Новосибирски областа къилбаседене. Хьалха геофизикашен бурув деттача партей болхлошен кlезига мара мехкдаьттен гази луш йоаца массехк моттиг лаха хинний укхазара. Хlаьта укх бlаьсти мехкдаьтта лохача Къилбаседени экспедици болхлошта промышленни мехкдаьтта карадаьд Верх - Тарски скважинина тохкамбеча хана 2450 метр кlалхара.

— Оаха укхазара мехкдаьтта лаха башха дукха ха яц, — АПН корреспонденте дийцар Новосибирски геологически управлене начальника декхараш кхоачашдеш волча инженера Нафаил Пивень, — махка Европейски дакъа тlа киз болаш лоархl денна бийсанна 1 — 5 тонн мехкдаьтта луш йола скважина. Мехкдаьтта дакхара методаш чоалханегlа йолчех мехкдаьтта. дукхагlа йола хана, тlаккхача хала йолча моттигашка довлаьчен Сибарегlа скважино дукхагlа дала лелаш лерхl мехкдаьтта. Верх - Тарски скважиница, оаха аьнна лоархlачех, денна бийсанна 40—100 тонн мехкдаьтта тела могаргйа. Из тайпара скважина, бакъдар аьлча, цаl хинна Іергьяц: лаьттанна кlаллара мехкдаьтта доалле тlоа 250 квадратни километр хила мегаш ба. Цул совгlа, тхона хетачох, укхазара скважинаш массехк тlоанах йоаллаш хургья. вешта аьлча тайп-тайпарча горизонташкара хьаухарга мехкдаьтта. Тlехника хиларца белгалдоалаш да новосибирски мехкдаьтта дlахо тlа-тlа чlоагlагlа лохаш да из.

Николай МЕЙСАК,
АПН корреспондент.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛЕРАГlА

№ 77 йолча «Сердало» газета тlа 27 июне кепатехача рейдоан материала тlа Шелковской района Менжинске цlерагlча колхоза механизатораша ялат чуэцари шолагlа юв культураш дlаери тlехьадоахилга хьегойташ доле кхоачамбоацараш белгалдаьхадар.

Из дош дуешаш Шелковской райисполкома лоархlа заседани хилар.

Дукха доадеш ялат чуэцаш хиннача комбайнера Лапычев Петра дош колхоза халкъа тlаьхьожамхой постага дувца дlаденнад.

Материала тlа белгалъьъча участкера ялат сиха аьрда даьккхад. Цул тlехьагlа из даьтта аьха а цига хий аьлла а баьлча цхьадолча даьхъе коартолаш дlайийна баьннаб колхозхой.

Хьаьта догlо доаъаьь хинна ялат докъадаьь, цига хьаккуьь ялат талхаргдоаца хьалаш Іадоаадаьь.

К. ФОФАНОВА,
Шелковской района юрта боахама управлене кертера агрономи.

ЛоархIаме гIишлош—сихагIа хьалъяь яха

Нах чубаха цlенош, культурно - бытовойи промышленни объекташ хьалъейга гlишлошъяра Нохч - Гlалгlай управлене балха тlехь кертердар. Пятилетка тlеххьарча шера тха кхоачашъе езар къаьстта йоккха программа я. Цудухьа еррига торнаш оарцагlъьъла къахьега дезарга гlишлошъеча организацей, «Чечингражданпроекта» института коллективай, заказчик йолча горисполкома капитальни гlишлошъяра управлене (УКС).

Укх шера хьалдаь даха деза 62 эзар квадратни метр йола нах чубаха цlенош, 904 моттиг йола школа, 560 моттиг йола берий бешаш-ясли, дукха промышленни объекташ.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна аьрдача ахо дика толамаш даьхар тха гlишлошъераша. Бердача цlеношца баха хайшаб 925 дезал. Оаха кхоачаьъьй цхьоалагlча кварталех хьалхарча ах шерен планаш. Масала, болх бе йолаялийтай Центральни газофракционирующи установка, внеплощадочни промышленни канализаци санна йола йоккхий промышленни объекташ.

Цхьабакъда, гlишлошъяра шера план йиза кхоачашъяра тlагlертта къахьега а дукха мероприятеш чакхъяха а езаргья тха. Кертера гlирсаш хьалдеча дlахьожае езаргья дуккагlа йола материалаш, лоацъе езаргья уж хьалдарга дlайохийта ха. Хlана къаьстта лоархlаме да школаш, нах чубаха цlенош, культурно-бытовой объекташ хьалъяра йеррига низ тlабахийтар. Уж лоархlаме гlишлош хьалъечара деррига кхоачамбоацараш укх бетта шендаь дlадахара оарцагlбоала беза заказчикаш а «Чечингражданпроекта» института кулгалхой а. Хlаьта цар де дезараш кlезига дац.

Царех цхьадолчарех хувцаргда Город Грозне Микрорайоне хьалдеш латта нах чубаха цlенош ханнахьа йистедаха вlашгlехьадаланзар, хlана аьлча нюнь бетта мара гази электроэнерги чуйиллара гlулакх къоастадаьланзар горисполкома УКС-е и «Чечингражданпроект» институти.

Цудухьа уж балхаш укх шерара плана юкъедаланзар. Из дийнха гlалат да. Цхьаькха масал доаладерга да. Первомайски улицагlа хьалдаь цlенош чура тоаде доладелча мара «Гортеплосета» гlоттаданзар уж дертlа дохьае йlоахах тоъарг ца хиларах йола доаш. Цlеноши хьалдаь доладаш латтача хана гучадаьлар керда теплотрасса йилла езалга. Хlаьта цу балхашта-м титульни ассигнованеш а хила еза. ... фондаш а хила ... Иштта хlаранзар ... бола ... чу цl хоипар ...

Цу гlулакха сиха оарцагlьъьла а де дезар де а декхарийла я горисполком.

Цу тайпара вlалла а дага доаца хlамаш тадан аьалха, хулаш дац. Масала, № 48 йола школа пачакхьалкхен комиссега дlалучадаа мара хиндар керда трансформаторейи подстанцейи, хьаьнь на лоьккача школа хьаела йиш йоацилга, хlаьта из подстанци хьалъелга плана юкъедихьа а дацар. Хьалдеш дола гlирсаш хаьнахьа йистедоахилга тlехьадоах проекташ уттаеча хана диказа дарелоаца цхьалола балхаш юкъе на кхадьаро. Массанена гуш да иштта проекташ уттае а заказчикий декхараш кхоачашде а йиш йоацилга. Ший ханнахьа комплектни оборудовани, кабельни продукци, специматериалаш хилийта еза заказчика.

Цхьабакъда из деррига а заказчика ший ханнахьа даь моттиг дацца хала да. Масала, эшача хана оборудовани ца хилар бахьан долаш кlезигагlа дале а ах шу тlехьадаьлар Грозненера районни котельни Старопромысловски канализационни коллектора хьалъяь йоаккхилга. Лоацца аьлча титульни списокаш оттаярахи финансировании ярахи кхоачамбаь а ца Іеш, объекташ шийна хьаелга дин ца луш а уж сихагlа йистеяхара оарцагlвоалаш а хила веза заказчик.

Къаьстта дувца деза лоархlаме объекташ хьалъеш йолча субподрядни организацей балхах. Укх шера уж балхаш ледара ду «Чечингазстрой» треста, «Вайсантехмонтаж» управлене, «Южтехмонтажа». Цар кхоачашъьйц ялх бетта план, дукха брак йолаш хьалъю гlишлош. Ритмично а сетевой графиках а болх белга, штурмовщина юкъера дlайоаккхилга, планаш кхоачашъяра хьалхара гlишлошъерий бехктохкам лакхбелга — из да цу организацей кулгалхой кертера декхар. Кхоалагlча кварталe уж деррига кхоачамбоацараш цlендаь дlа а даьха болх бе беза цар.

Пятилетка тlеххьарча шера шоллагlча ах шера 33 эзар квадратни метр совгlа нах чубаха цlенош, школаш, берий бешашш яслеш, кхыйола промышленни объекташ хьалъе еш. Ер безар бехктохкаме а чоалхане а болх ба, бакъда, лертlа тохалойа чакхбоаккхалургболаш а ба.

Цу гlулакха тlеераьь мероприятеш кийчъяьй тха управлене. Фуд де дезар? Хlана эгарга лоархlамегlа да сихагlа хьалъяь яха еза объекташ мел эшача материалашца Іалашъяр, сетевой график юкъе а йиаьь гlишлошъерий болх лертlа вlашгlехьбаккхар.

Гlишлошъерашта дика лов капитальни гlирсаш хьалдара программа кхоачашъелга производственни базах тийша долга. Цудухьа цуна къаьстта теркам тlабахийтаб оаха. Шераъ йолаш йола цехаш, кердаяраш хьалъю. Эргаьлха тоаеш латт Шалински Грозненски аьшкабетона конструкцей заводаш, дикагlа и арахеца продукци. Хьалье лерхl керда домостроительни комбинат, кирпични завод, укх шера хьалъьедерга 600 машина лаьрхlа йола гараж.

Пятилетка тlеххьарча шера план толаме кхоачашъе лош дендад Нохч - Гlалгlайчен гlишлошъеча управлене йоккхача коллектива. Из дикаа кхоачашдара ниэ да кхобеш къахьег оаха хlанз.

И. ВАРАНОВИЧ,
Нохч - Гlалгlай гlишлошъеча Управлене кертера инженер.

ХЬАЖАРА-ИТОГАШ

Дукха ха йоацаш В. И. Ленина бlаь шу дизара кетаньча изобретателийи рационализаторийи балха Еррига союзни хьажара итогаш йир мехкдаьтта промышленноста Министерства, открытейи изобретателийи гlулакхашка хьожача комитета, ВОИР Централни Совета, СССР мехкдаьттаи химически промышленноста болхлой профсоюза Централни Комитета.

Хьажаре хьалхара моттиг 600 сом ахчаи хьожадаьд «Октябрьнефть» мехкдаьтта промыслови управлене коллектива. Къилбаседа - Кавказа Іилма - тохкаме мехкдаьтта института (СевКавНИИ) — шоалагlа моттиг 400 сом ахчаи.

Хьажаре дика дакъа лаьцарах белгалъьккхай «Грознефть» объединени, «Старогрознефть», «Сунжанефть» мехкдаьтта промыслови управленеш, «Грознефтегаз» мехкдаьтта газони управлени.

И. АЛЕКСЕЕВ,
Нохч - Гlалгlай ВОИР-а штатте воаца корр.

КАДРАШ ХАРЖАРА—ДУКХАГIА ТЕРКО

КПСС РАЙКОМА ПЛЕНУМЕРА

Наьсарен района партийни организацей балха повестка тlера цlаккха дlалаьд кадраш хержар, цара кхетам балара доп.

Цу деша хетаьь яр укх денош ка хинна КПСС райкома пленум а. Дукха ха яц гlулакхе сар нехийта везаш хилча шоай районе из болх дика хlахьоргбола саг а ца хоравоагlаш, кхычахьара из хьатlаввайтарга хьожаш наьсар. Юххера а КПСС райкомо чlоагlа уйла тlа а ахийта цига хьохой баьгlа. Хlаьз сурт хуванденнад. Дика кулгалхой, гlулакхерча наьха эскар хьалкхийнад укхаза, цу тlа царех дуккагlбараш укхаза бахаш а шоай вахар Назранацадийла а ба.

Вlахьа хьальаьрдац аьнва хета предприяте, организаци, производственни участок хьалъянь а яьккхе цуига тайжжа болх дlабоалабайт цхьаволча саго. Бlарга ехча хlама санна юкъаш яlорданкхар укхазара ремстройучастки цхьан хана. Чlоагlа тlехьайисар из.

Жаве саг лехар. Хlанз хьалхале лелаеча города предприятешта юкъе ший чlоагlа моттиг дlалаьяй цу организаце. Барт тайнаб, хьинар айденнад коллектива. Коммуниста Адриев Къурейшов кулгалде. нах оарцагlбаьа.

Дукха ба районе боккъонна лоатт а лаьаш шоай болх дlаьхьош бола кулгалхой.

Хlаьта а цхьаза бехктохкамерча участкашка нийслу политически кхетам лоха бола, шийна кулгача найла дуккагlа уйла еш, шоашка ра эзлех доаца хlамаш гучадуьйлийташ бола нах. Йоккха зе ду цар шоашта, наха боахама. Массехь шера укхазарча быткомбината кулгалдеш хилар Шадиев. Харцахьа ведомосташ я уттаеш сов ахча хьи а кlалеш ший киса декхарах дукха ха йоацаш шиш шу суд е ль чуселлар из. Во лераш йитай из шейна тlехьа. Цо бохаба боахам хlанз а метта ца боагlаш ба, цо ший болхлошта юкъе уттабаь натоаш, зеь халахетараш, лелаь харцо хlана а хаьа дег чу лату. Кулга цlена боаца, сутара нах гlьаьа балец кулгадеча, болхлошка айхаш хул уж, цар хьаштайн кхоачашде дезалга дий а дале вlаь гlоала шийа «зорда хьалтlаьйнкха» гlерташ соаlаш хул.

Иштта оаьы йолаш вар укх деношка КПСС райкома бюро баххара дlаьхьаьха «Экажевский» совхоза Экажкъонгий - Юртарча отделене управляющи Тимураев Іалахан а. Вlалла боаца болхлой Іотlа а эаьеш, е ца доаг, тlаше ахча дукхагlа Іотlа а язъеш ахча киса дийхад цо.

Уж санна бола кхаьа цlена боаца нах айина юкъе хила йиш яц, боахаш Пленуме доклад яьча КПСС райкома хьалхарча секретара нов. Гостемирова.

Гlулакхе укхийта нах хоржача, уж дlауттабеча доаа дукха кхоачамбоацараш гучадаьлар Пленуме кхаьнна даьаа коммунисташ.

Уж кулга цlена боаца нах бехктохкамерча участкашка хьахийтара новкъостал дераш а бувца беза вай боахар района прокурора нов. Хашагульгова. — Дукха ха яц.

йоацаш 10 шу суд а ль наха чуелла трикотажни фабрикера кассир Гойтова балха ахийта, цуна рекомендаци енна нах хlанз лаха хала да, бакъда лаха безаш, бехктохкаме оаз баьаци-м бар уж. Лоашача хана 80 эзар сом ахча доацаш хилар цун кассе. Хlана хиннад Гойтова балха ахийтараш из фу саг, малагlа лер тlехьа йолаш я-ха ца гlортарах хиннад. Тlехьагlа гучадаьлар из санна гlулакхаш бахьан долаш хьалхеlа из фуьльбаьга.

Вlалла а йиш йоацаш телхаду предприятешка, организацешка, саг дlаэцача хана доагlача тайпара документаш вlашгlехьдахара гlулакх а. — йоахар дlахо нов. Хашагульгова. Цхьа заявлени хьаеча тоь совхозий кулгалхоша, склада заведующи дlаэцача хана. Юххера а къовл а дийя из дlавода. Личний делана юкъе цхьа заявленеш мара кхы кхьхат хилац. Хала да из фу вахар дош лаш саг ба ха.

Дукха уйла тlаяхийтар къамаьл дьйраши совхозашка хулача зенаш а. Хlара шера Іалаамате доккха зенаш хуа цхьадолча боахамашка, бакъда цхаь цаl саг бохьашца бехктохкаме эзараш районе. Из бахьан долаш бехке нар дlаваах, кхоана кхычахьа кхы а дикагlа балха гlа ваха. Ниь дlаккъовла беза цу нила, юстара баха беза шоаш даьча воча дlадаьита хьежна.

Шоаш из болх ништа вlашгlехьбоах яхаш дийцар «Октябрь 40 шу» яхачен «Назрановский» совхозий парткомий секретараша ии. Терлоевея, Картоева, № 132 йолча ПМК начальника нов. Воронеса.

Дийцача дешаех лоадам бола лаш соцам тlаийцар Пленумо.

Ж. КАРАЕВ.

«СЕРДАЛО»
2-гlа агl, 23 июль, 1970 шу.

КПСС ЦК-аи СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

(Чаккхе. Доладалар 1-ча агIо тIе).

ккховаши йоцачех капитальни вложеней чотах заготовительни мах бечен организацешка а совхозашка а баьцадаарий - коартолий хранилищаш сома хранилищаш болх бе йолийтара задачеш уттаелга а хIьта иштта коартолаш сома - баьцадаарий продукци кийчъяра, дIакхахьара, чакхъяхара, дIаоттаь лоаттаяра материально - технически база дегIайоаллийра капитальни вложенеш, автотранспортни средстваш, оборудовани, материалаш, кхьйола материальни ресурсаш хьежаелга а.

Потребительски кооперацен заготовительни организацешта, СССР кхачан промышленноста Министерства предприятештен организацештен мукъа беннаб 1970 шерарча хьувакъамцара ича закупкашкара дIайолаь, коартолашни сома - баьцадаарий продукции кийчъяра, дIакхахьара, чакхъяхара, дIаоттаь лоаттаяра материально - технически база хьалъяра закупочни махьех, боахаш соьгIа оттаьча накладной расходий оптово - хIаакцара махкашта ца ахча юкъе а дохийташ, цар кийчъяьча коартолий, баьцадаарий, бахчевой культурий, сома беркгача махах 3 процента боаре.

СССР кхачан промышленноста Министерствана, СССР юрта боахама Министерствана, СССР торговле Министерствана, Центросоюза тIадожадьд гIирсаш хьалдара хьахийцача банковски кредиташ шерагIа пайда эцилга а приемо - заготовительни пункташ, баьцадаарий - коартолий хранилищаш, сома хранилищаш, сома-баьцадаараш чакхдоаха предприятеш шеръелга а.

Цу бедгалъяьча мероприятеш кредитовани яра хилийзе дертдоаргда ахча хьеждаролда СССР Госбанкон СССР Стройбанкон йаьлхача лаха кредитовани яра планий проекташка.

СССР Госплани СССР Госснаби декхарийла я далкъа боахама планий проекташка централизовани йоацача капитальни вложеней чотах (процентни отчисленеши банкий кредиташи юкъе а додаш) заготовительни мах бечен организацей сома - баьцадаарий материально - технически база хьалъяра хилийза ергIоеце гIишлой материалаш, оборудовани, кхы тайпа материальни ресурсаш хьежаелга уттаде.

Коартолаш, баьцадаараш, сом бакххара а баха нахи чакхйоаха промышленности цу продукташца Iалашъяра а хIьта иштта договорни отношеней боахама расчета лардаш чIоагIъяра а дакъера договорни отношеней лоардIам боккхагIа хилийтар духьа СССР заготовкай Министерствана тIадиллад СССР юрта боахама Министерствица цхьана, СССР торговле Министерства, СССР кхачан промышленноста Министерства, СССР Госбанко, Центросоюзо, союзни республикий Министрий Советашца дакъа а лоацаш, сома - баьцадаарий продукцеи коартолаштен контрактаци яра керда договор кийчъделген чIоагIделге, цу тIа, массаза яхар ма, массеха шера лаьрхIа договораш делга, бедала база дегIайоалларца бола оагIоний материальни базам совбоаккхилга сом - баьцадаарий чакхдоаха промышленноста мощностех бизагIа пайда эцилга, тарех дукхаза пайда ийбелга, шоайла тIаийца декхараш кхоачашдара хьалхара оагIоний материальни бехктокхам лакхоагIа белгал а доалаш.

Министерстваштен ведомстваштен тIадиллад коартолаш, баьцадаараш, сом кхебари, чуяцара, чакхбахара, дIаоттабаь лоаттабара технологически оборудовани, агрегаташ, машинаш, дIанеш хьаелгеа колхозашта, совхозашта, заготовительни мах бечен организацешта, чакхйоадача промышленноста предприятешта лоаттоелга вIашгIехьлаккхар.

СССР химически промышленноста Министерствана союзни республикай Министрий Советаштен тIадиллад 1971—1975 шерашка юрта боахама баьцадаараш кхедеча, коартолаш кхеча, сом кхебеча, хомсаш кхееча доакъошта юкъехлахьара дIайийна хIамаш эуламдергехи дазарехи лорайо химически средстваш, оасарца къовсам доаттабу химически средстваш, дIаьта иштта сердал чакхъоала синтетически плёнка а юрта боахама ала кхийола полимерни материалаш а дукхагIа хьаярах лоаттаярах даиза даргдоацар делга вIашгIехьлаккхар.

Баьцадаараш сом кийчбаран боккеран тара а юкъе хьерчабу материалаш а хилийтар духьа хоаламбоьллаш дола гIулакхаш тIадиллад йоагIийоагIача министерстваштен ведомстваштен.

СССР Госснабе тIадиллад СССР Госпланица, машинахьа Министерствица, СССР юрта боахама Министерствица, СССР кхачан промышленноста Министерствица, СССР торговле министерствица, Центросоюзаца, союзни республикай Министрий Советашца цхьана коартолаш, баьцадараш, бахчевой культураш дIа-юха кхахьара контейнераш шерра юкъейоалергIола гIулакхаш вIашгIехьлоаккхаен чакхдоаккхаен.

Машинахьа Министерствай тIадиллад сома-баьцадаараши чухиеша тара машинахьа транспортаца ила кхухьача лаха льготни тарифаш шерагIа юкъехдуларах долча дашага хьожилга; сома-баьцадаараши сихагIа дIакхоачадергIола гIулакхаш чакхдоахилга, дIа-юха кхухьача хана сома - баьцадаарий продукци ший метте хилийтара. Хьалхара [illegible] бехктокхам ахьелга, муха тIа ма хиннехе а сома - баьцадаарий продукци ший хаппаль дIакъар Iалашдаяра, муха дIабоккъийтачар [illegible] изотермически вагонаш механизированни секцеш тайпа.

Хьаьхха хьаьжоала баьцадаарий сома самолетаца дIакхухьилга Iалаш а долла, хIьта иштта заготовительни мах беча организацей, специализированни совхозий колхозий закхагIа сома-баьцадаарий продукци махка керттерча промышленни центрашка кукхагIа дIакхахьара де даьар а долла гражданска авиаце Министерствана, этача дала цу гIулакха кхы тIа а самолетий рейсаш а еш.

Оттадаьд, баьцадаараши сома сапретташка дIакхахьарах тела бола мах муъьаш дIакхахьара хIана йолча тарифашка [illegible] цхьаи оагIорахьа ила [illegible] хилар.

КПСС ЦК-ая СССР Министрий Советон оттадаьд 1970 шера хьувакъамцара ича закупкашкара дIайолаь, колхозаша, совхозаша, кхыча боахамаша заготовительни организацешта, кагIьерчи дIайолаш мах беча организацей оптови базашта, чакхйоахача промышленноста предприятешта кхухьаш (дIателаш) йола коартолаш, баьцадаараш, сом закупочни махьах ийбеш хилар.

Цо йитача ергIоалаши моттиг хуле союзни республикай Министрий Советашта мукъа беннаб хIана баьцадаараши сома розничнаи махьех ийбеш йола порядок шу йолча тайпара йита, нагахь санна колхозаша, совхозаша, кхыча боахамаша областа (край) хоашона чухьа мах беча организацей оптови базашка уж дIачуталаш дале, оттаьь скидкаш тIара дIа а ехка.

Колхозашта, совхозашта, кхыча боахамашта юкъерчал лоаллам тешашта, общественни кхачан предприятешта, хIьта иштта берийн дерйаи учреждениешта а дукхьаш йола коартолаш, баьцадаараш, сом торговни скидкаш тIара дIа а ехка розничнаи [illegible] йолча йитай.

Союзни республикай Министрий Советашта тIадиллад СССР Министрий Совета Пачхьалкхан махкий комитетаца дага а евлла, 1970 шера хьувакъамцара ича закупкашкара дIадоладаь, колхозаша, совхозаша, кхыча хамаша, [illegible] долаш баьцадаараш шерра закупочни махьаш оттадаелга а. Баьцадааренгта закупочни махьаш оттадолаш союзни республикашка юкъера лаьрхIача (РСФСР-е — шоай юкъера лаьрхIача) 15 процентах чIоагIагIа йоацаш уж колхозашки совхозашки хьалалга а, хIаьрга [illegible] кертерча товарни районашка — 25 процентал хIаьзгагIа болаш кхебелга рентабельни хургхилар теркал а деш.

Нагахь санна хIаннарех закупочни махьашца колхозашки совхозашки 15 процентал тIех баьцадааренгъ дахарш рентабельность Iалашйой, керда закупочни махьаш оттаколда, нагахь санна колхозашкеи совхозашкеи уж лаччар кьалйхента хIинзарчи закупочни махьехи оттаьь скидкаш а транспортни расходаш а розничнаи махьашца расчеташ еш хилча колхозаштен совхозаштен тIайожаеш йола) дIаьбахкачура тIехьагIа розничнай махьехи доадаш хуле, баьцадаарий цхьан тоннах дуле бола юкъера мах бусаш хилар теркал а деш.

СССР Министрий Совета Пачхьалкхен махкий комитетан СССР заготовкай Министерствана тIадиллад СССР юрта боахама Министерства, союзни республикай Министрий Советаша, из гIулакх хьаштдолаш йолча министерствашеи ведомствашеи дакъа а лоацаш, колхозаша, совхозаша, кхыча боахамаша пачхьалкхенга йоадача коартолех (моллагIа ирашта йоккхагIа хёржарашта уж екъа а ца екъаш) тергдолча дифференцированни) кхоеча зонашта кхачача ханаштен дийкъа) закупочни махьий хьахъейра. А предложенеш кийч а яь, СССР Министрий Совете хьачулуяла. Коартолех тела оттадеш дола закупочни махьаш колхозашеи совхозашеи хIинзарча закупочни махьех а оттаьь скидкаш тIара дIа а йоахаш розничнаи махьех а уж пачхьалкхенга йоххаш хилча коартолий цхьан тоннах юкъера лаьрхIача 1967—1968 шерашка хийсденна хинна махкаш теркал а деш оттадолда.

Союзни республикай Министрий Советашта мукъа беннаб СССР Министрий Совета Пачхьалкхен махкий комитетаца дагаьйнначул тIехьагIа республикана чухье эцаш реализацешна йолча безача махьа столови сортий коартолашта лаккхагIа дола закупочни махьаш оттаде (е махкашта тIатоха). Дезача сортех йола столови коартолаш розничнаи сете царга хьежаш лаккхьача розничнаи махьех йоххийла.

1970 шера хьувакъамцара дежа дIадоладаь, коартолий розничнаи махкаш союзни республикай Министрий Советашна чIоагIдеш дезонаштен шера юкъерча ханаштен диффенцировано нийсдеш.

Ма могга дуккхагIа кхеданеш баха нах дикагIа Iалашбеш барбац хIезига даьржача баьцадараша (патиссонашца, шпинаташа, сельдерейца, салатица, пастернакаца, кхычарна).

1970-чей 1971-чей шерашка мах беча организацештен предприятештен мукъа беннаб оагIонаш шоайла барта йолча махьех колхозашкара, совхозашкара, кхыча пачхьалкхен боахамашкара а хIьта иштта бахача нахагара а патиссонаш, шпинат, сельдерей, салат, пастернак, кхидола кIезига даьржа баьцадараш эйде; хIезига даьржача баьцадарашта, цар хеттари царех лаьца тайна предложенеши теркал а еш, розничнаи махкаш уттаде, городе доэзонел чухьа уж махкаш цIаIеш хила дезалга а доаш.

СССР Министрий Совета Пачхьалкхен комитета тIадиллад союзни республикашка уттадеш тIанйдеша долча коартолий, баьцадаарий сома закупочни розничнаи махкашта тIехьожам лоаттабелга Iалашдар.

Баьцадаарий культурий фу кхедела оалангара дена тоалар духьа СССР юрта боахама Министерствана союзни республикай Министрий Советаштен тIадиллад баьцадаарий культурий фу кхедара специализированни пачхьалкхен боахамаш даккхар дола дош къоастаделга.

Города лаьрхIа

Грознена юхха да № 3 йолча «Плодоовощеводческий» совхоза лаьтташ. Совхоза керттера декхар городе бахача къахьегамхошта баьцадараши сома лоаттабер да. ПланегIа укх шера бIаьсти, аьхки, гуралъ пачхалкхенга 60751 центнер баьцадараши 23750 центнер сома бокха беаш я совхоз. ХIаьта 25 июнь тIаккхалчаш Грознерча «Горплодоовощторга», ОРС-ашка, ресторанашка, столовешка, кхыйолча мах беча организацешка 142 тонн баьцадараши 35307 килограмм сома белхаб боахама.

— Геттара дика летаб укх шера сом, цу тайпара баьцадаарий а дакха хьувакъам чуэаргболга гуш да, — йоах совхоза керттерча агронома нов. И. Хацараулия. — ХIаьта укх шерара бIаьсти дIадахача шерашка ца хиннача тайпара хьалха ема хиларах сиха кхаьчай уж культураш. ХIаьта мах беча организацеша хьалха оттаяьча планага хьежжа мара тхогара сомн баьцадараши дIаяхац. Цудухьа геттара дукха баьцадараши сома бахьа моттиг а йолаш бус боахаме. Из доккха зе да тха совхоза экономика.

ХIанз нарсаш, кабуц, кхыдола баьцадараш чуяцаш латт хьалхарча отделене Голуб Клавдиас кулгалдеча бригадей кхоалагIча отделене Ильина Элисас кулгалдеча бригадей. Лакха къахьегама хьокхемаш доах цу бригадаша. Иштта Клавдиас кулгалдеча бригада укх шера 18 гектара тIа помидораш, 12 гектара тIа кабуц, 5 гектара тIа нарсаш, кхыйола баьцадаарий культураш дIайийнай. ХIаьта цу бригада Каграменьяна кулгалдеча звенос хIара гектара тIара план 10 тонн йолча 25 тонн кабуц чу а еш пачхалкхенга ехкай хIанале. Цу тайпара, планах лаьрхIар 25 тонн йолча гектара тIара 31 тонн кабуц чуеций Шубина Беллас кулгалдеча звенос а. 17870 килограмм нарсаши 4430 килограмм помидораши ехкай цу звенос а. Боккха теркам тIабохийт Клавдиас кулгалдеча бригаде продукце центнерага дIадодар дохдара.

— Хьалха кулгашка дIаяьар оаха рассада. Из болх бе духха нах а ха а бар. ХIана машенашца дIайогI оаха из. ХIаьта цхьан машина 25 — 30 сага нийсса болх бу. Цудухьа дуккха дохагIа хургда баьцадаарий центнерга дIадодар. Цхьабакъда баьцадараш планах лаьрхIачул совгIа хьийкъа хиларах уж доккха хала кул тхона—йоах Голуб Клавдиас.

Ильина Элисас кулгалдеча бригади цхьа эзар квадратни метр майда дIалоацача теплицашка кхеду баьцадараш. Царех эзамагIа йолча вордхIане чу помидораш кхею, йисдарашка нарсаш дIайийнай. ХIаьта белгалдаккха доагIа пачхалкхенга нарсаш йохкара шера план 1-ча июле кхоачаш а яь, хIанз планал совгIа нарсаш гулъеш цу бригада къахьегамхой болга. Къаьстта дика къахьег барийтта шу даьннача Шамановна Лайнаса вурийтта шу даьннача Исмаилова Тенися. Шоаш леладеча йоккхача теплица чура планах 8 тонн чуэца езача 10 тонн нарсаш гулъяьй цар. ХIаьта хIанз кхы а гулъеш а ба. Цу тайпара дика къахьег эзамагIча теплицашка болх беш йолча Арсимерзоева Тамарас. Ше леладеча теплица чура цхьан квадратни метра тIара планах 7 килограмм гулъе езача 9 килограмм нарсаш гулъю цо.

— Укх юбилейни шера тIайийна социалистически декхараш шеко йоацаш тIехьхоачаш а дав, городе заводашка, фабрикашка, кхыча предприятешка къахьегача наха из эшша баьцадараши сомн лоаттабергба оаха, — йоах И. Хацараулия.

М. ХАМАТХАНОВ.

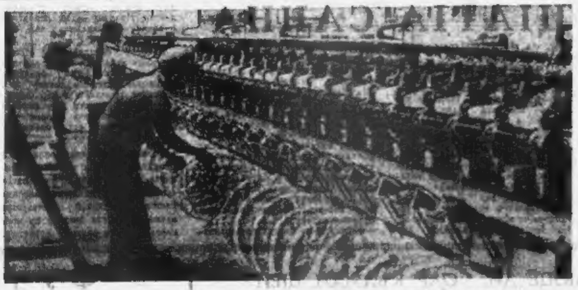

ВЬЕТНАМА ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. «Донг Суан» яха трикотажни фабрика — Ханоерча эггара йоккхагIйолча промышленни предприятех цаI. ДукхагIа барах кхалнах а болаш 1600 совгIа болхло ва укхаза болх беш. Фабрика коллективо тIаргIа [illegible] доаттабу продукци [illegible] дикагIа хилийтарах духьа.

СУРТА ТIА: «Донг Суан» яхача фабрика тай тIайустача цехе.

В. Соболев сурт.

ТАСС фотохроника.

ГIулакххаш дика лел

Хален ноалхонех ба мехкдаьттахочун къахьегама никъ.

Цхьабакъда, цу халачи, даим кердадараш лехо дезача балха ший вахар хетадаьраш кIезига бац. Царех ва Старогрозненски тохкама кIоарга бурувдеттача контора № 686 йолча буровой начальник Казеннов Василий Иванович.

Эзари ийс бIаьй шовзткъагIа шерал. Дукхачар санна дего къайбоаллу декхара заведени чакх а ьаккха болх бе уйла яр Василе. Фашисташа тийшача балхаца лоабаьча тIемо книжкаца метта топ бе йоллийтар Василега. МоастагIех майрь латаш чакхвоалл из. ТIом йистебаьлча салтий шинель тIера Iоккха кхелехьа Старогрозненски тохкама кIоарга бурувдеттача контора кадрай отделе чувальар Василий.

— МалагIа говзал я хьа? Бурувдеттара балхех фу хов хьона? —аьнна шийга хьыттача, ер ма [illegible] хIанз шийгIа болх бе бац сова, аьлар. Бурувдеттача бригаде тайп-тайпара балхаш де дIайийпар Василий.

Иштта дIаболалу Василий Ивановича къахьегама никъ. 25 шу да цунца мара кхы уйла йоацаш цо хьийнла къахьега. МутIарера болхло корчара йоккхача буровой начальника — иштта ба цун къахьегамо никъ. ТIаккха цун опыт мелий, ший болх миштта боаз дуца мича деза. Бокъонца ийзай цунна бурувдеттара сийлен балхи «къайленаш». Скважинашка тохкама балхаш деш наб, кIаьдвалар тIехьашка а тетташ къахьега, цIа ца водаш хийла бийсаш яха йийзай Василий Ивановича. Бурувдеттарий болх дикагIа боваара учебникаш деш, кIоарга Iомаю технологи. ТIаккха из практически доаз. Иштта шиц балха говзал лаккхъю нов. Казеннова. Цунах кхоачамбаь ца Iеш говзал лаккхъяра курсиш а чакхйоах цо. Цудухьа балха тIа атта гIалат далийтац Василий Ивановича.

Дика общественник а ва Казеннов Василий Иванович. Дукхаза буровой профсоюзи комитега чаеи а цун председатель а дийржав из. Конторе эггара хьалхарчарча коммунистически къахьегама ударник ваьв нов. Казенновах. Бахьача юбилейне хакъавортIаш дика къа а ьаккха толамаш дахарна «За доблестный труд» яха медаль елар Василий Ивановича. Из хьалхара луш соагIат — дац цунна. Тlема соагIаташ а зийнад цунна.

Хоип-Корта майде лакхерча меловы тIоанашкара мехкдаьтта гучадаккхара тохкама балхаш де доладеча хана сменана кулгалдеш вар нов. Казеннов. Цун сменерча бурувдеттараша кхоачаш тIехкхоачашн йора нормаш. Хьовзам ца хулийташ бурув тохар. 1964 шера «Грознефть» объединене мастерий курсаш чакхъяха воахийт из. ТIехника курсашка дийше воал. Цул тIехьагIа бурувдеттарий бригаде мастерала хьожаву. ХIаьта цу балхах сийленца доардIаву Василий Иванович. Ханкертен Старогрозненскии майдашкарча лакхерча меловы тIоанашкара мехкдаьтта луш йолча №№ 38, 52, 650 йолча скважинашта бурув техар нов. Казенцова бригада я.

Проектни кIоаргал 4300 метр йолча № 686 йолча скважине тохкама кIоарга бурув тоха тIаделлар Василий Ивановича бригадана. Цхьабакъда, буровой хьалъяь хланза яр. Дукха уйла ца еш вышкаш ераштa цовкъостал де этттар нов. Казеннов ший болхлошца цхьана. Из бахьан долаш ханал охи дй хьалха хьалъяь ьвлар буровой. Кхы хьe ца душ бурув тохара болх дIаболабир нов. Казеннова бригада. Болх дIаболабалехьа бурувдеттараш хьагул а баь геолого - технически нарядаш дIайоавийтар, хIара интервалах хила тарлури ле дезари белгалдаьккхар. Нагахь санна чуюаш хуле тоьаргIолаш скважина шIенью воачали утяжелителаши кхоачам хилиа Iалашйир.

Май бутт боаш бурув тоха доладаьа № 686 йолча буровойна. Цхьабакъда, хIанзлехьа 2442 метр совгIа кIоаргденнад бурув. ХIанз графикал дикка хьалха я бригади.

Бокъонца йола смена хкеньй Василий Ивановича. Мичча хана моллагIа гIулакх тешшие тIадиьле мегаргда сменни мастерашта коммунисташта Воробьев Николайна, Корнио Михаила. Из толаме кхоачашдара опыти говзали долаш бе уж. Къаьстта теркам тIебохийт Василий Ивановича воначи бохлошта. Безаболийт цо царна хьаьнала къахьегам — бурувдеттарий болх, цу дезна дарий профессе «къайленаш» кIоаргагIа йовза Iомабу.

Укх шера 3000 метр бурув тоха лезаш я бригада. Цхьабакъда, хIанз хьамсарча парте XXIV съезда сийна къахьегама вахте эттача бригада болхлоша дениа тIехкхоачашъю шоай нормаш.

А. ТИЩЕНКО.

Миштта хьажилар доттагIал

ХIара сага эш дика доттагIа. Урокех арахийсача хана школе хьона цхьаьна коридора чу лелар аьнна, е хьо волча кьоашагIа ухаш вар аьнна, хьона цхьана волейбольни команде ловзаш вар аьнна хилац доттагIа. Масала гор. Грозне № 11 йолча школе дешархой ба царна шIккха я бIарга ца байна доттагIий. Нагахь санна царна вIашагIкхета безам хилча бIаьш километраш никъ бе безаргбар цар, шерача Дунайл декъа бовла Карпатски лоамашта тIехбовла безаргбар. ТIаккха мара кхоачаргбацар уж шоай доттагIий болча румынски эзамгача городе Брязски юкъерча школа интернате.

Школьни журнала тIара дIадоладеннад из доттагIал, хIаьта журнал ше а «ДоттагIал» яхаш да. Из лакхехьа вай бийца боккха никъ бе Грозне кхаьчад румынски берий ца журнал, тIаккха № 11 йолча школа дешархошка дIаденнад из. Грознерча бераша атта кхетадир румынски новкъосташа шоай журнала тIа кьайга эрсий меттала яздар.

Румынски городерча Брязерча школа бераша вIашагIтехай эрсий мотт Iомабара кружок. Цига берашта эрсий мотт Iомабеш ва хьехархо Ион Чиорвник. Берашна деш эрсий меттала книжкаш, эрсий меттала пьесаш уттаю, илли доах. «ДоттагIал» яха журнал арадоах.

Школерча бераша чIоагIа лоьрра гаьнарча Брязера шоай доттагIий малаш ба хар. Иштта дIадоладелар царга кьахеташ яздалга, цул тIехьагIа доттагIал тоссалга.

Брязерчеи Грознерчеи бераша вIашаа дика кхетаю шоай уйлаш, дегалаттераш — из да аьша дIадоладаь сийдола гIулакх коммунизма хьалъяра гIулакха кийча хургболаш хьалккхер. Цхьанна дIа а етта сийрда яхоане бахьан кьовсам лоаттабе кийча ба уж. Из да Брязерчеи Грознерчеи бераша вIашаа дуаццар.

Цунах лаьца яздз цар вIаши письмош.

В. ИГНАТЕНКО,
Грознерча № 11 йолча школа хьехархо.

ЦХЬА БАРТ БОЛАШ

Юбилейни шера яхьо найдаь политически къахьегамел хьинер лох ца долийташ болх беш хьайоагIа Грозненски махьх ечи комбината махьх ечи цеха шоллагIча бригада коллектив. Бригадана кулгалдеш я йоккха опыти лакха говзали йола мастер коммуниста Леликова Зинаида Ивановна.

Укх юбилейни шера нов. Леликовай вахаре эггара дезагIа дола цIей а кинна дIаэттад ше кхо па еш къахьегарах «За доблестный труд» яха медаль а луш из Коммунистически парте муцIарашка цIенйна денош.

[illegible] Фабрично - Заводской училище чакхаьккхачул тIехьагIа махьх ечи [illegible] юкъена [illegible] кул из. ГIалаташ дувлийте а къьнаца болхлошкара Iома я луш йоллушие дика доархIаю из цу шинга кхаьчача баьхаш.

Бера хьаа безаву Зинаидийна къахьегам. Да воцаш дезал бисачул тIехьагIа дешар юкъах а дите ФЗУ чакхйоаккх цо. ХIанз санна дацар цу хана. Ахподвальни яр помещенеш, чIоракий изделеш арахецаш халагIдола балхаш кулгашца дора. Цхьабакъда, хIама хара сутара йолча Зинас дукха ха ялалехьа бокъонца Iоамаю кулгашца чIоракаш кийчдара говзал. 1957 шера лаьрхIа чIоракаш ду цех хьайийначул тIехьагIа бригаде мастерала хьожаю Зинаида Ивановна. Цунга доал кхаьчачул тIехьагIа бригада болх дикка товлу. Болхлошта дешараш дIа и довийташ хьадда хьадехар цо. Пхе шера цу бригадана кулгалду Зинаида Ивановнас. 1962 шера завода кулгалхоша тIехьаккхача махьх йоттача бригадана кулгалде хьожаю опыт йола, балх дика вIаштIехьбоккха хоаш йола мастер. Къамьлах хIама хургдоцилга хайнача нов. Леликоваса болхлой хьагул а баь дIадовлийтар коллективана хьалхашка латта декхараш. Уж кхоачашдара болхлой бехктокхам лаккхбир. Иштта дукха ха ялалехьа тIехьакхаш хиина бригада производствени задакеш толаме кхоачашъе а тIехкхоачашъе а яьлар. ХIанз коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю цу хьалха латтача бригада. Ала деза, укх юбилейни шера овсара къахьегаш хьайоагIа бригада болхлой. Ах шера план 12 дй хана хьалха кхоачашйир цар. Планах лаьрхIачул совгIа 234 тонн махьха изделеш арахийнар барт болча коллективо. Сменах 27 тонн мара йоацача 29 тонн махьха изделеш кийчъю бригада болхлоша.

ХIаман кхоамбера тIехьа цалайдеш кьовсам лоаттабу Зинаида Ивановний бригада болхлоша. Иштта укх ах шера 16 тонн бедал кхобир цар. Цу кхоьча бедалах 20 тонн махьха изделеш арахийцар. Производстве лулеш йола брак 0,03 процент лох а йолийташ 2 эзар сома пайда баьб. 30 сагаччоагIача бригаде тайп-тайпарча къаьчех бола нах ба. Цхьабакъда, дог-уйла, хьалхашка латта декхараш цаIеш а лерхIаш цхьа дезал санна барт тайна къахьег бригада болхлоша.

Цхьаккха хьаьнъовстене йиш йоацаш массане а цхьатарра дика болх бу бригада болхлоша. Из иштта дале а белгалбаха жа къаьстта дика къахьегараш, Уж ба махьх йоттар Джабраилова Ася, бод хьуар М. Н. Тофелюк, машинистка Угурчиева Тамара. ХIаьта, нов. Леликовас бригадана кулгал деше а хьокхаме къахьег. Цун къахьегама, царгIдейнача дикача гIулакхий боагIаш мах баьб. Ленински района сийлен Доска тIа хьаттеха доал цун сурт. Дика производственница, организатор хиларах терра дика общественница а я Леликова Зинаида Ивановна.

ХIанз цеха болхлой хургIолча парте XXIV съезда сийна вахте а этта хьинаре къахьегаш ба.

А. ТАРАКАНОВ,
Грозненски махьх ечи комбината планово - производственни отдела начальник.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

«Горскнефть» мехкдаьтта промысловн управлене коллективо укх шера ялх беттен ах беттен лаьрхIачул совгIа 36 эзар тонн мехкдаьтта даьккхад. Цу юкъа дукха хIама ца эшшаш 5 процент лаккхъенний къахьегама овсарде. ХIаьта совхк укх ханаца нийсача 40,3 процент хул из. Планал совгIа баь пайда 609 эзар сом да.

Творчески дика къахьег рационализатораша. ЛийрхIачул духхагIа пайда баьб цар балха юкъехайнлача предложенеша. Фега йолгаш йовш хинна факелашкара газ маьхалъяккхарах хинна пайда боккха ба — 2300 эзар сом.

КПСС XXIV съезд хьаела, аьнна, баьча хоамо политически а къахьегама а хьинар айдаь кьахьег мехкдаьттахоша. ХIанз съезда сийна къахьегама вахта дIахьоча хьалхарча муцIаре латт коммуниста Е. М. Данилеца кулгалду шоллагIа промысел. Къаьстта дика болх бу операторашта новкъосташа Жуковске, Гибаева, Ширяева, кхычар.

М. МИХАЙЛОВ.

ЮХА А ДУ ГIАЛАТ

Укх шера йоачаш дукха хаттар бахьан долаш дика хиннай даьгIенашка санна боахамий кхашка а доакъара лаьрхIа дIайийна тайп-тайпара культураш. Цу хьалашка геттара лоархIаме да дерригa доакъар моша долча хана чуйийна даккхар.

ХIара шера Iа хьатIаэттача хана доакъар кхоачамболаш ца хилар бахьан долаш района совхозашка кIезигагIа деб хьайбаш, цар продуктивность лохлу. Иштта хьал эттар районе совхка а. Из бахьан долаш хьайбай продукташ ехара план кхоачашъяйзар районо, дукха хьайбаш Iахьар дисар дайра. Цу шера лакха лаьрхIачул 1323 тонн кIезигагIа яьккхар района шура, хIаьта духхьал цхьан «Лермонтовский» совхозе яьккхар 802 тонн эшаш яр. ЙоагIачул дикка кIезигагIа яьккхар шура «Самашкинский», «Овощевод» совхозашка а.

Цу дерригене чIоагIа зе дир боахамашта. Хьайбаш дехадарах «Лермонтовский» совхоза дIадахача шера хиннa зе 403 эзар сомагIа дIанхьачар, дикка зе хилар кхыча боахамашта а.

ХIанз доакъара база чIоагIъяра меттуа болча хана цу боахамашка из гIулакх миштта лел хар дов.

Района совхозашка долча хьайбашта укх шера 10430 тонн гIожа доакъар эшаргда, цу даькъе 5090 тонн йол. Цул совгIа 35050 тонн силоси 320 тонн витаминни доари кийчде дезаргда.

6 июль тIаккхоачаш тха боахамашка 2990 тонн гIожа доакъар Iалашдаьд, цу даькъе йол 1820 тонн а. Силос боахамашка кийчъеш дукха ха ца. Из доакъар вах процента витаминни доар даккъа процента кийчаьд районе.

Совхк шоай хьайбай боахамо эттача хьалех йоагIаш йола наводли хьага гуш дац «Лермонтовский» совхоза кулгалхоша. Укхаза хIана вашех хьалагIа дакъа мара дац гIожа доакъар, хIаьта аьлха доакъа хьоар а цу боарамаа кIоашта тIех мара кийчдаь дац. ХIаьта «Овощевод» совхозе гIожа доакъар бархI процент мара Iалашдаьдац. Совхоза директор нов. Медоев боахама керттера агроном нов. Агнаеви доакъар Iалашдара шIенхаштта теркам тIабохийтам бац.

ХIанз елат чуйийна мукъадаьннача кхашка 350 гектара тIа доакъара лаьрхIа шоллагIа юх культураш дIае езаш бер уж. Цхьабакъда из болх тIехьбаккхарна цар 65 гектара тIа мара уж дIае вIаштIехьдаьнадац, тIаккха уж хIанзачул тIехьагIа дIайийча царех малагIа пайда баргба хоаш а мичад. Елат чуденача лаьттанашка даса ца хьагулдара а оравагIа бахец боахаме нах. Цу тайпара ледарло ю кийдаш хьайбашта лоаттадича цар дика дуаш йола из доакъар кхашкара хьагулдаь дIаеттедара хайра хIане из дов болча «Новосельский», «Орджоникидзевский» совхозашка а. ХIаьта да тIехьа ше доалийт чалмара пайдане веществаш йоалга хоаш ца дий. БIаьш гектарашка маьлко доакъадаш, йоачаша дошадеш улла ча гургде шоана цу боахамий кхашка. Чана дикал лохъяраl совгIа из цигара дIадаккхалца лаьттан тIа йисача юхкашта лущени е из яха йиш йолаш бац механизаторий.

Ялаташ хаинахьа чуйина деха дезалга дуаш дезаш дац, цхьабакъда цунца цхьана даиза даргдоацаш гIулакх да хьайбашта доакъар Iалашделга а, къаьстта тха боахамашта. Из цар ца хойя лаьттан культураш кхеярах баьнна пайда хьайбай боахама дIахкхалал хургбац. Юха а зе деш чакхдоаккхаргда цар шу.

З. АВРАМЕНКО,
Ачхой-Мартана района юрта боахама управлене керттера экономист.

Совхк Грозненска химкомбината болхлоша шоай низашца Черноречье 70 квартира йола цIа хьалдир. Укх шера а цунца лоала цу тайпара шоллагIдола цIа хьалде доладьд. Из цIа хьалдераш цу химкомбината болхлой ба. Уж ба квартираш дIаяла ергIа хIатахкхьа аппаратчикаш, слесараш, машинисташ, электрикаш, лаборанташ, кхыбараш. Иштта наха сихагIа квартираш дIаекъа йиш хул, пачхалкхена пайда хул. ДIаьхо йодача хана а цу методах дукхагIа шIенош хьалде лерхI химкомбината кулгалхоша, ерриге коллективо.

СУРТА ТIА: Черноречье цIа хьалде доладаьна къахьегаш болх химкомбината болхлой.

С. Хугаева сурт.

МАЛГIАБИКА РАЙОНЕРА КЕРДАДАРАШ

«ЛЕНИНА БАЙРАКХ» ГАЗЕТА — «СЕРДАЛО» ДЕШАРАШТА

ЯЛАТ ЧУЙЦАД

№ 4 йолча совхозе 600 гектаре тIера гурахь дийна ялат чуйцадьнинад. Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIера чубена мукх 18,2 центнер ба, планах лаьрхIа хиннкар 18 центнер мара боцачу. кIа — 23 центнер, планах 20, кен — 17 центнер, планах 12 мара боцачи. Цхьаьнха ха ца боабеш дика чуйцир ялат комбайнерий Чантиев ЯрагIе, Шахаев Зяудине, Сычоев Ивана кхаь агрегато.

Комбайнашкара ялат сиха дIа уьзарах белгалбаьлнаб автомашинаш лелаю М. Хасанов, К. Яхьяев, Б. Уэиев, Д. Симон, В. Полещук. ХIаьз пачхьалкхена кертера декхар кхочашдеш ялат дIайолуче пунктешка ялат дIакхуьйш бе уж.

РАЦИОНАЛИЗАТОРАША ПАЙДА БУ

Теркан тIабахийта лелабу рационализаторски болх «Грознефтегаз» НГУ № 3 йолчу цехе. ХIара шера газ дIаяхийтарех иа чакхъяккхарех технологи аттача йоакх, газ яккхерга дIебода мах лохбу, газ йоикхачи наьха къахьегам лаккбара тIаерадь итташ маьхера предложенеш бохе юкъе кхуьь цар.

Массеин бокхача маьха рационализаторски предложенеш еннай ин. Батищенко, Гуренкос, Дзгоева, Изаксона, Ковалева, кхычар.

Укх шера пятилетка тIехьарча шера 30 эзар сома маьха 40 тарггa предложени яла лаьрхIад цар.

КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ СЕМИНАР

Дукха ха йоацаш № 1 йолча городской библиотеке шоай эргIанарча семинаре гулбеннабар районни культура учреждеией болхлой. Аьхки шоаш бергбола болхи ЦК КПСС июльски Пленума решенеш юрто бахача дахе дIайовзийтара лоаххараш дар гулбеннараша, дийца дешаш.

Районерча культпросветучрежденей атеистически пропаганда балха формахи методахь дийцар «Знание» обществе бахийтакхамерча секретара М. М. Нашхоева, КПСС горкома политически просвещение кабинета заведующе И. Бойкос.

Культпросветучреждениеше дIедахача ах шера баьча балхах дийцар культура отдела инспектора М. М. Белоножкое.

Юртарча библиотекай балхах, ахкан замалахь берашца бе безача балхах дийцар дIахо кхьамаьдаьча ин. Е. А. Львова, М. С. Пущина, Л. Бацева, Т. М. Лозовщеве.

АГИТБРИГАДА КХАШКА

Кхашкарча станашка болх бечарна гIулакх деш я Культура отдела автоклуб. Дукха ха йоацаш кхашка концерташ уттадеш хилар Долакоаре, Вознесеновскера культура Цiеной болхлой.

Дукха нах гулбелар делкъийна «Ингушский» совхоза хьатта. Сакъердаме концерт луш яр бригада. Концерта программана юкъе дарилеш, халхараш, стихаш. Безаме тIаийцар художественни самодеятельноста артисташ ялат хийнераша.

Центральни хьаттарé баьйдевараш кхедераш болча белар артисташ. ЧIегIа раьза болаш я уж хаста-хаста юха уйлаг лоаш а тIаэи уж цига болх беш йолча 60 гаргача кхалсаго.

Кхыча боахамий районашка а концерташ уттадергда агитбригадаша.

МОСКВА. Укхазара дIайолалу столица Кутузовски проспект. ТIехьашкахье «Украина» яхача гостиница лакха здани.

В. Кошевой сурт.
ТАСС фотохроника.

НАХА ГIУЛАКХ ДИКАГIА ДЕ

Хьалха хиннача консерви промышленноста Нохч - ГIалгIай треста метта хьийхай «Консервплодоовощ» яха производственно-совхозни объединенеш. Из йиллачуа тIехьагIа керда а долаш дикагIа дIахкача доладеннад баьцадаараш нахага. Нагахьа санна совхозашен колхозашен хьалха шоай продукташ базе кхухьаш хиннаяле, хIаьта цагара торговле предприятешка дIакхухьаш хиннаяле, хIанз уж продукташ кхашкара йоагIашехь тикашка кхоач. Цудухьа ца талхаш, керда йолча хана эцархошка дIакхоач уж.

1970 шера 4 мае Горплодоовощторга вIашагIтехар 15 чIоагIъяь куст, вешта аьлча хIара магазина тIа-чIоагIйир совхозашкара доагIашехь баьцадаараш хьачуэцаргдола массехк павильон. Торговле отдела аппарате йиллай диспетчерски пункт. Цо совхозашка хьахаеш тал эшача продуктаца. Кусте хьачу кхаьча продукташ дIа-юкх а ехь. КIирандешкара дIайийкхача деношка, іуйрийна 7 сахьат даьлча деиз сайрийна 9 сахьат даллалца болх бу цо.

Цу тайппара, балача нах керда баьцадаараш хилийтера цIенхаштта декхараш оттадаьд ца, кай боллошта хьалхашка.

Контрактавей договорех укх шера горплодоовощторга кхача деза 20 эзар тонн баьцадаараш. Уж продукташ керда, дика, чан талхачна йолаш эцархошка дIадалийтар торговли болхлой дикхар да.

1970 шера 17 июнь тIаккхоачаш оала совхжа цу хана хиннача 701 тонн дукхагIа баьцадаараш, хийч а дахь, делкадаце а цхьаза сомаш баьцадаараш магазинашка доацаш ха йоагIа. Хан-ханнаьха хьабахьаш Іажаш, кхораш, дуе сибаз, хьачаш, морковь. Укх шера уж продукташ совхозашкен колхозашкен дика хьийкъе йоллашекха, тоьаш. Совхозашка кхоачашеп тха заявкеш графикаш. Масала, Грозненски района № 3 йола совхоз 1 июне деиз 14 июле кхачачанца йолча хана Горплодоовощторга к езаш яр 89 тонн помидораш, хIаьта эцараш 32,6 тонн мара яц, хьхаш 9 тонн — бенираш 4,2 тонн, иштта кхьйола продукташ а. Цул совгIа № 3 йолча совхозо май бетта хьа ца луш йитар теплицашка кхеь 50 тонн нарсаш, 6 тонн черешня, «Юбилейный», «Аргунский», совхозаша хIаране 10 тонн нарсаш хьа ца луш йитар. Баьцадаараш ца доаттаду «Южный» совхозо а. Совхозаша тхона кхухьийта Іажаш кагий, дика боацаш бе, хIаьта республикера дIаккухьийта цар Іажаш дика а бокккий а бе. Дика доаца баьцадаараш кхухьийтан а моттигаш я.

Баьцадаарашен сомащен ба. ха нах Іалашбара е гIуланхаш до лерхI Горплодоовощторго:

Эцархошта цIаккхухьаргйолаш 2—3 магазин хийчье. Из дара эш хIамига габарит йола «Москвич—фургонаш» яха автомашинаш.

Мехкдаьттахошта юкъарчал доацаш производстве баьцадаараша сомаши хилийтара 5—6 автолавка хилийта.

Магазинашка сомаш йоккаргйолаш отделаш ях...

Эцархойна шоаш хьа а ма дIахьорг йолаш кийчаь йоартолаш, сомаш баьцадаараш доха 2—3 тика, кийчье, иштта кхыйараш де.

Укх 5—6 шера Горплодоовощторга тIаккхийттащ торговли предприятеш. Цудухьа оаха дуяхаза а дийхад горисполкомагара керда хьадеча цIеношка цу гIулакха помещенеш къоестаяр. Баьцадаараши сомаши бохха магазинаш хIана яц яхаш эзду тхога № 1 йолча микрорайоне бахача наха. Цу дукха нах бахача моттиге цхьа павильон мара яц тха. Цудухьа цига керда баха хийшача наьха уж продукташ эцара массехк квартал гаьна яха беза.

Микрорайоне къаьстта йола помещенеш хьалхе еза тихаш яхийра. ХIаьта хIана хьалхьеча микрорайонашка а цIеноех йоахкаш я, е къаьстта а помещенеш яц баьцадаараш дохкара йола магазинош яхкаре. Ледара хьалхо Центральни рынкера баьцадаараш дохка тика. Шура йохкача павильонах хьеш йола иа магазин Нохч - ГIалгIай АССР торговле министра приказех дIадахача шера 1 июне дIаьхаь цьина хица езаш яр.

Из магазин болх беш ялара, цо йоккха керГIаьо дургьяр бахача наха, хIана аьлча, балер дIадхаьйлечуя тIехьагIа а сайрийна 9 сахьат даллалца болх бе лаьрхIа я из.

Городе бахача наха кхоачамбалла баьцадаараши сомаши хилийтара керда магазинаш чакхгIа хьалъйиза яргьяц.

М. АРЧАКОВ,
Горплодоовощторга торгови отдела начальник.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕН ЛИТЕРАТУРАН ИСКУССТВАН ДЕНОШ — ЛЕНИНГРАДЕ.

ТХОАЙ ЦIАГIА САННА

РСФСР гораденашка гIолаь дIахьош долча Нохч - ГIалгIай литературан искусствак деношн дакъа доацаш йола вай тIоформски коллективаш укх деношка Іадика ювцаш хилар Мурманска къахьегамхошца.

Хаьа дар хьаша тIаэщаре каммьорна болча мурманчанашца къаста. Цхьабакъда хIанз цар дийна вIашагIккетараш дIахо кхы а чIоагIлургдолча доттагIала дьыг мара яцар. Цу дешо, дега сатем бора, гIадвутар...

Оахош Карелен Мурмансвен массейтала яь выступленеш вердаяха мара езаш еце а массане я дог тохадолийтар Ленинграде хургдола вIашагIккетараш дирдахача.

21-ча июле Ленинградера «Октябрьский» цIи болча концертни зале хьалхара концерт оттайр вай артисташа. Виъ эзар саг чухошача йоккхача зале дукха хьешаший а туристаш а бар.

Тайп - тайпарча беска электрически лампаш лоттеш йоккхача сцена тIа бола Нохч-ГIалгIайчен Ленинградера интеллигенцей векалаш. Хьийсаза иттащ кьамаьл дир Ленинградера Пиччакхьалкхен консерваторе кулгалхочо профессоре Серебрякова. Из йистевальча къамаьл дир РСФСР халкъа артиста Эсамбаев Махьмуда.

Йоккхача концерта хьалхара отделени хьайийлар Нохч - ГIалгIай халкъан халхарен ансамбла коллективо. Бохкхача безамца тIаэцар зрителаша концерта хIара позар. Къаьстта хоза хийтар гулбеннараша «Жа Іуа кхалкар», «Белое бахачар халхар», «Саг йоаланьь хIамига саг яха юморпстически сценка. ХIаьта шовлийна сцена тIа баьгеч а бетта зрителаша «Ахарски мехкарий халхар» дах, «Вайнахка сигален кIалхар» яха хореографически композици оттахь халхархой.

Иштта дика чакхъехар шоллагIча концертни отделене Эсамбаев Махьмудевн Нохч - ГIалгIай филармоне артисташен яь выступленеш а.

Сцене тIа хьатIехийцаш Іалашмате дукха эшаш, дIахьдаь дийтта тIоараш — цу дерригнех а доккхе совгIат хилар вай артисташта.

Концерт чакхдаьлча «Октябрьский» зала чу хIаьнуэцлелача Нохч - ГIалгIачера баьккача хьамашка хьежаш латтар вай мехкахой группа. Уж бар Советски Эскаре гIуллакх деш берашн Ленинградера лаккерча восьмуларе заведенешта доаха отта баьдийраш.

Цхьа мит хьиньча гIолла шоай мехкахой беразда сийве вай укхьаза, цар хьалар шинагIа ехьерото баргIадайр ленинградашта. «Мехкахой хIлхараш» ьына хIа тахла беш яр цу концертах. Дукха салтий, артисташ хургбола студенташ бар халха бувлаш. Концерт чакхдаьлча а вIашагIкъаста ца могаш дукха гайра хьалхлийн фусам-дайн. Дукха дар дувйа, хIамий дакабовлаш.

Тхоай цIагIа долаш санна мара ца бе-башха хетадалалар тхона Ленинграде тхоаш хьакхьича хьалхара дн. ХIана аьлча хьалха денз бовлаш бола ленинградашн а иштта мехкахой а дукха бар укхаза.

Бойкхача безамца хьеж ленинградаш Нохч - ГIалгIай республика вахар дуйцача телевизионни киноленташка.

Дог тайша ала йиш я Ленинграде оаха хIахьорглола вай республика литературан искусствак деношн бокхача, бокъойна бола-гIа а боагIаш беькхача толамца дIадоладелла хилар.

29-ча июле кхачалца хургйа Ленинграде вай творчески коллективаш.

БАЗОРКИН Идрис.
(Телефонаца).

Доазол дехьара

Цейлон—кортамукъа республика

КОЛОМБО. (ТАСС). ВIашагIхийттача фронта лидер Сиримаво Бандаранайке керте латтача Цейлона правительство дIакхайкадаьд Цейлон «кортамукъа, суверенни, шиш лоIамера республика» я аьнна дIакхайкае цо решени яр. Ховш мадарра хIанзалца Цейлонах формально британски доминион лоархIар. Керда конституци оттаде деза Учредительни собрани хьас саш хиларах йола резолюци парламенте юкъе йоалаеш премьер - министра Сиримаво Бандаранайкес белгалдаьккхар. Цейлона исторе чухь эггара хьалха конституцена юкъе беррига гражданашта керттера бокъонаши кортамукъален луш йола статья хьоргхилар.

Бельге хьабе болх ца хилар

БРЮССЕЛЬ. 21 июль. (ТАСС). Укх шера июнь кхоачалуш Бельге вIалла бе болх боацаш 64935 саг вар, яхаш балха шиза дешай къаман бюрои даннешка гIолла хоам бу «Суар» яхача газета. Цу цифрана дIатIатоха воагIа юкъеюкъе мара бе болх боацаш вола 12719 саг. Уж даннеш йоалаеш «Суар» яхача газета дуьц, 50 шу даьннача, физически а кертаца а къахьегача болхлошта бе болх кхоачаш тIаоттача халонех. Кхыметтел 40 шу даьннараш а геттара «къаьна» лерхI предпринимателаша.

АМСТЕРДАМЕРА ВЫСТАВКА

АМСТЕРДАМ. 21 июль. (ТАСС). «Ленин Москве» — иштта яхаш я селхан Голландие столице хьайийлла выставка. Амстердамски муниципалитета инициативах яь я из. Выставка дукхача экспонаташе — фотографеша, плакаташа, сурташа, диаграммаша, иштта кхычар — дуьц Москван революционни исторех, В. И. Ленина вахарцен балхацен юэзвенни йолча города моттигех, Советски Союза столице декхьаларахе вегIаалераш.

Выставка хьайийлар Нидерландерча СССР посола В. С. Лаврова.

СУРТА ТIА: Каир — Iарбий вIашагIкхийттача республика столица.

И. Клиуникова сурт.
ТАСС фотохроника.

23 ИЮЛЬ — РЕВОЛЮЦЕ ДИ. ОАР КЪАМАН ЦIЕЙ

Къовсам лоаттабу, керда вахар хьалду

ЖУРНАЛИСТА БЛОКНОТА ТIАРА

Каира улицашка дуккхаза бIаргадайнад сона из плакат. Цу тIа латт болхлой ахархой — парна бе йоал топи мастероки.

Къовсам а лоаттабе, керда вахар хьал а де — цу девизах бах Египтера нах. Израильски экстремисташ совцаш бац. ХьалхагIа санна Суэцагехьара хьатIаухача цар самолеташа бомбеш етт, нах боабу.

Цхьабакъда хIана хозаш волча Суэцки канала районе еттача йоккхийча топий ракетий бомбай тагаш хеза Іоц. Цуша хозаргда нашаран ший кортамукъален тIехьа къовсам лоаттбеча республика къахьегама вахаро доаха са а.

СОВЕТСКИ ОРДЕН ЛЕЛАЕР

Тхо Асуане да — лакха плотинен Африкера эггара йоккхагIйола гидроузели йолча городе. Цхьайтта шу хьалха январски Іуйрейна иха болча эикхамо сомаяьккхор нубийски аре. Цу дане хьалхе йолайир Хеопса вурийтта пирамидана ниисл йола Іалабмате йоккха плотина. Асуане кхачар Социалистически Къахьегама Турпал инженер Комзин Иван Васильевич керте латта советски экспертий йоккха йоаца группа. Электростанцин турпийна бакхар юкерча юртара, нубийцаш а. Царна юкъе вар Абазид. Иза тIерча кердаьа гIирса тIагIоргбола нихъ буллаш боахача дуккхача вахага хьежача, из хий эшаде а кхергIой лоамех чаахдовла а могаргдий- тем аьнна шек ваклар из. Пхи эзар шу ма хий царех саг лоархIа ца яу, уйла йора во. ХIаьта а шига Iе лаьрхIар во.

Вай специалисташа Іомавелаволавелар из. Буррудеттар а волаш болх бе волавелар шиш низи хьинари кхо иа деш.

Кастта бокъонца болх бе йолалургьа лакха Асуански плотина. ХIанз Абазид дикагIчарех вола бригадир а тIех-дика мастер а ва. Цун наьха тIа йоал Къахьегама Шеча Байракха ордена «За заслуги» яха египетски ордена.

Ялх воI ва Абазида. «Ер воккхагIвер ва, — Абазид цIеда тIехьажлар хозача дегIерча зIамагача саго, — инженер ва, укхааь Асуане болх беш ва. Дешара центре дешаш ва зIамагIавр. Цох буррудеттар хургва. Тхона тIехьа боагIаргба вожаш а. Асуан тха берашта йола йоккха университет я».

9 сентябре 4 эзар египетски юрташкарча 18 миллиона феллаха лезду ахархоцун да. Лаьттан реформах дола закон тIайийцача 1952 шера дёнз лезду иа. Цхьа миллион гаргарча ахархой лезлашка кхачар лаьтта, уж юртбоахама кооперативашта юкъебахар.

100 миллион гектар лаьтта да ОАР-е, бакъда, царех кхо миллион гектар мара дац юртбоахаме пайда эцаш. Хий на хилар бахьане дIайийна хIамаш ца хулаш Іалаьмате дукха лаьттащ да. Керда лаьтташ карадерзавер — мекка керттера декхар.

Асуански плотина — феллахий дега, оидаво. Цо дукха а дукхагIа хулийтаргда хIамаш дIацо лаьтта.

АДМИРАЛА СОВГIАТ

Верда бистошта «мотт хьехх» бес - бесара йолча Средиземни форда тIалгIеша. Цу эзари кхо бIаш шу хьалха йоккха йоаца исторни музей болхаш йорт йисте Македонски Александра хьаьй—Александрии яха город — хIанз ОАР городаш ва хоалгIачарех яр.

Шиш хане дукха хIана бIаргадайнад Александрева. Цуна байкаб 1798 шера Англен Франпен флоташа форда тIа бахь тIом. Цунна тIайй Араби - паша керте а волаш восстани яьчарна англичанаш чуйийта бомбаш. Английски эскадра командующе адмирала Сейнура йоккхий топий плорч хьхьдацар. Горох йоагIаш яр.

1905-чен 1907-чен шерашка английски оккупационни эскара низткъа мара юхатоха магаьар «Тхона маьхи болх эц!» аьнна тIаяздаь транспаранташи байракхаш кхьаш демонстраци ерабаьнна боахлойн доксраши. Цу наха юкъе яр одесски морякий группа, цо зевача плаката тIа яздаьлар: «ДIатайкха наьха мIай мета пачхалья!», «Даькъаза хила ярсий халкъа!» Лакха урагIьяхийта яр цIе байракх. Форда тIара хьаькхача мико шерашеча байракха тIа къаьлта гуш дара «РСДРП» аьнна дах йоазув.

Александрийски порте ух советски кемаш, «Армения», «Сестрорецк» яха цIераш Іоеш оахо... Собар боацаш вола александрийски моряк Мухаммед Саббага советски кемашта гIулакх деш вола дукха шераш да. Бакъда, дукха ха йоацаш лазаро вежа вакхийтар иа. Даьна меттел дIаэттав воI. Воккхагlвола Саббаг Одессе дийша цIена эрсий мотт хоаш вар — эрсий мотт Іомабелта-м Саббагай доззла традици я.

Мухаммеда Саббага цIен тIара дика хоз форда ду тата. Мухаммеда вола а къежаш цIенгIа хетт мерхе фуд порте, малагIа советски кемаш дахьаца Александре. «Хой шовна, йоах цо нивтхья мара хьа ца хозаш, — фордага, шун кемашка сатессад аз. Октябрьски революцин яьча деиз царна лувзалеина да са вахар».

Сона папка хьахьо Мухаммеда. Из цун шиш архив я.

— Хьажал, — аьлар цо. — Ер са дас хаь йоазув да. «Александрена английски кемаша йоккхий топаш еттача хана цига яр «Россера сна «Азия» яха крейсер, «Забияка» «Ннезлика» яха клипераш. Кхача Іалашбо вIаштIехь иа доалаш дикар кемаш. Город иштта халача хьала тIа йоллаше а кемашта кхача бихьар аз цох кахаьа 1882 шера арадаьннача № 80 йолча «Кронштадский вестник» яхача газета тIа, — дийшар аз хано ІажагIяьча каьдата листа тIара.

— 1917 шера революци хиннача тIехьагIа, — захо дуьа са новкъосто, — тхаьнига даьххар дукха советски кемаш. 1917 шера эггара хьалха тха порте дера «Коммунист» яха кема. Цул тIехьагIа кхаьчар «Ленин», «Ильич», «Теодор Нетте», «Красин», «Правда» цIераш а ихамечаи а.

Укхаза ю «Красный профинтерн» яхача советски кема стерва 1924 шера баркал олаш дайта письмо а.

Къаьнача александрийски порта архиве я кхайола а реликвеш. ЧIоагIа боча леладу лезалу 1905 шера ма Александре веннча хана гIоразьннача эрсий флотоводца Макаров Степан Осиповича Саббагашта денна сурт.

Мухаммед Саббага сона дийцар «Потемкин» хIерагIча бронепоска морякаша лелаелаьна гIулакхех, «новкъост Михаил» — Адимович керте лаьттача большевистски группех. 1912—1913 шерашка «Моряк» яха газет арахецаш а ца эрсий флота кемашта юкъе дIалоаржаеш а хиннай из группа.

...Тхо Каире юхадоагIача хане сатассаш латтар. «Кортамукъале» яхача города центральни майдан тIа дукха нах гулбеннабар. Хьакхулаш латтар республика керда къахьегама ян — тIемахойн къахьегамхойн мехка ян.

И. КОЦАРЕВ,
АПН корр.

Каир — Москва.

ФУТБОЛ

«Б» КЛАССА МАСТЕРИН КОМАНДАШТА ЮКЪЕ
(2-гIа зона II группа)
ФУТБОЛАХ ЛОВЗАШ СССР ХЬАЛХАЛЕ ЯККХАРА
ТАБЛИЦА

1. «[illegible]» [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]—7	[illegible]
2. «[illegible]» [illegible]	16	[illegible]	[illegible]	3	23—19	[illegible]
3. «Терек» Гр.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	24—18	18
4. «Севан» Ок.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5	21—20	18
5. «[illegible]» О-З.	14	[illegible]	5	3	15—8	17
6. «[illegible]» Ед.	14	5	7	2	15—9	17
7. «[illegible]» Кр.	14	6	4	4	22—15	16
8. «Ока» Ст.	16	4	8	6	16—13	16
9. «[illegible]» Кн.	14	5	5	5	13—13	15
10. «Карабах» Ст.	14	4	7	3	21—19	15
11. «Уралан» Эл.	16	6	3	8	18—20	15
12. «Метеор» Жк.	16	5	5	6	16—19	15
13. «Виноградарь» Д.	15	4	5	6	8—23	13
14. «Текстильщик» Мн.	16	4	5	7	16—27	13
15. «[illegible]» Кф.	15	3	5	7	22—22	11
16. «Араз» Нх.	15	4	3	8	13—23	11
17. «Урожай» Ал.	16	2	5	8	13—23	9
18. «Урожай» Сс.	15	2	3	10	7—29	7

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознен хумалуш морхаш а йолаш, дукхагIча дахьхе йовчан а йовлаш. Къилбаседа - малхбузехьара гIаьххьача боарие мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 23—30, Грозне 27—29 градус йIовхал йолаш хила я тарлу. Кхоанен ломен хила тарлу кIезиг-дукха, цкъаза йокагIо моркаш а йолаш, хьаьа лостам боацаш, гIийло, гIаьххьача боарига кхоачаш мух а хьекхаш ха, хIаьта фегара температура буйсашка 12 — 18, деношка 27—32 йIовхал йолаш хургья.

Метеостанция.

Редактор
М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа, хьажа

23 июль
РАДИО

6.30 — Юрта Іуйре (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — Германн. Рапсодия. 8.45 — «Вайнача гIулакхаш цу юртера комбинаташ» яха беседа (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Ялат чуэцаш къахьегаш боахкараште дола концерт. 16.30 — Кьона тIехье (нохчий меттала). 16.45 — Халкъа тIахьожии болх беш ба (эрсий меттала). 17.00 — «Коммунисташ ялат чуэцача» яха передача (гIалгIай меттала). 17.45 — Борон. Къилбаседа Кавказ халкъий халхараш. 17.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Ашараш. 18.60 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ:

12.00 — [illegible] кинохроника. «[illegible]» яха художественни фильм. 13.05 — «Гагарин Юрий» яха телевизионни фильм. 18.00 — Передачай программа. 18.05 — Низлгей къонахчулгех хьажар. 18.20 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.45 — Кинажурнал. 18.55 — Дуне халкъашта юкъера обозрени. 19.10 — Шовна бераш. 19.30 — Поэзе пхи минут. 19.55 — Передачай программа. 20.00 — Лаьтташка хий далларе доаьхари. 20.20 — «Хиланзе йоза дуале» яха художественни фильм. 21.35 — Документальни фильмаш киноала.

24 июль
РАДИО

6.30 — Юрта Іуйре (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Легора ашараш. 8.45 — «Кьона тIехье» (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Авангард» яха радиожурнал (эрсий меттала). 16.30 — «Ловзаш тIа сердало» яха радиоочерк (гIалгIай меттала). 16.45 — Инструментальни произведенеш. 17.15 — «Ялат чуэцача юртарча коммунисташте теркан тIабахийта беза» яха передача (нохчий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ:

17.20 — Передачай программа. 17.30 — Яйча атлетиках йола дуьне халгIьашта юкъера яхь. Советски Союз — Америка вIашагIкхийттача Штаташ. 20.30 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 21.00 — Хоамаш. 21.05 — Передачай программа. 21.10 — «Шаьккхаза а безамах» яха художественни фильм. 23.00 — «Творцы кристаллов» яха Іилмай - популярни фильм. 23.30 — Кердадараш.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 2-44-98; редактора зам. — 2-30-11; бешта [illegible] секретара — 2-40-28; партийни вахаран, культуран, промышленностан отделий — 2-42-30; Юрта боахамийн письмойн отделий — 2-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцен проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 2-44-98; зам. редактора — 2-30-11; ответственного секретаря — 2-34-28; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 2-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 2-42-28.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ051152. Заказ № 6065.